

STRATEŠKI NAČRT DOSTOPNOSTI

Mestne občine Nova Gorica

2024

Strateški načrt dostopnosti MONG

Naročnik:

Mestna občina Nova Gorica, Trg Edvarda Kardelja 1, 5000 Nova Gorica

Izdelovalec:

Zavod DOSTOP, Cesta 27.aprila 35, 1000 Ljubljana

Projekt:

Strateški načrt dostopnosti Mestne občine Nova Gorica

Številka projekta:

SND-MONG-2024-43

Avtorici:

Andreja Albreht, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Živa Girandon, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Datum: 23/12/2024

Vsebina

1	UVOD	6
1.1	Pravne podlage	6
1.2	Usklajenost načrta z Agendo 22	6
1.3	Namen in cilji SND MONG	7
1.4	Posvetovalna skupina	9
1.5	Deli SND MONG	10
1.6	Realizacija SND MONG	10
1.6.1	Obveznost uporabe SND pri urejanju zunanjih površin	10
1.6.2	Naloge občine in finančna sredstva za realizacijo SND MONG	11
1.6.3	Posvetovalno telo v zvezi z izvajanjem SND	11
1.6.4	Obveznost izdelave akcijskega načrta dostopnosti	13
1.6.5	Posodabljanje SND	13
2	NAVODILA ZA UPORABO SND	14
2.1	Navodila za zaposlene v občinski upravi	14
2.1.1	Priprava strateških in drugih temeljnih dokumentov	14
2.1.2	Priprava projektov in razpisov, vodenje projektov	14
2.1.3	Načrtovanje in izvedba del - zunanje površine	15
2.1.4	Načrtovanje in izvedba del - stavbe v javni rabi	15
2.1.5	Izdajanje soglasij pri projektih drugih investitorjev	15
2.1.6	Spreminjanje prometnih ureditev	15
2.1.7	Izdajanje soglasij v zvezi z uporabo javnega prostora	16
2.1.8	Vzdrževanje javnih površin	16
2.1.9	Začasne ureditve in gradbišča	16
2.1.10	Selitev javnih storitev in prostorov na nove lokacije	16
2.1.11	Opremljanje prostorov	17
2.2	Navodila za projektante	18
2.2.1	Načrtovanje prenov, novogradenj in vzdrževalnih del/zunanje površine	18
2.2.2	Načrtovanje prenov, novogradenj in vzdrževalnih del /stavbe v javni rabi	18
2.3	Navodila za redarske in inšpekcijske službe	19
3	DOSTOPNOST PROSTORA	20
3.1	Kategorije dostopnosti	20
3.1.1	Osnovna stopnja dostopnosti	20

3.1.2	Višja stopnja dostopnosti.....	20
3.2	Strateški cilji v zvezi z dostopnostjo prostora	26
3.2.1	Načrtovanje dostopnega javnega prostora	26
3.2.2	Izboljšanje dostopnosti obstoječih objektov v javni rabi.....	27
3.2.3	Odpravljanje ovir na javnih površinah	28
3.2.4	Zagotavljanje dostopnosti v okviru začasnih ureditev ter izdaje soglasij in dovoljenj	28
3.2.5	Zagotavljanje dostopnosti v okviru redarskih in inšpekcijskih služb	29
4	DOSTOPNOST INFORMACIJ	30
4.1	Zagotavljanje dostopnosti informacij v vseh projektih MONG	30
4.2	Zagotavljanje dostopnosti informacijskih točk in občinskega usmerjevalnega sistema ..	30
4.3	Izboljšanje digitalne dostopnosti.....	31
4.4	Spodbujanje drugih aktivnosti za izboljšanje dostopnosti informacij.....	32
5	DOSTOPNOST STORITEV	33
5.1	Dostopnost javnega prevoza in posebnih oblik prevoza	33
5.1.1	Medkrajevni avtobusni prevoz	33
5.1.2	Mestni avtobusni prevoz	34
5.1.3	Posebne oblike prevoza	34
5.2	Ozaveščanje.....	35
5.3	Zdravje	35
5.4	Strokovno-podporne službe in pripomočki.....	36
5.5	Vzgoja in izobraževanje.....	36
5.6	Delo in socialna varnost	36
5.7	Družinsko življenje in spoštovanje osebne integritete	37
5.8	Kultura, šport, rekreacija, religija	37
6	PRIPOROČILA ZA PRIPRAVO AKCIJSKEGA NAČRTA	38
6.1	DOSTOPNOST PROSTORA	38
6.1.1	Cilj 1: načrtovanje dostopnega javnega prostora	38
6.1.2	Cilj 2: izboljšanje dostopnosti obstoječih stavb v javni rabi	38
6.1.3	Cilj 3: odpravljanje ovir na javnih površinah.....	39
6.1.4	Cilj 4: zagotavljanje dostopnosti v okviru začasnih ureditev ter izdaje soglasij in dovoljenj	39
6.1.5	Cilj 5: zagotavljanje dostopnosti v okviru redarskih in inšpekcijskih služb	40
6.2	DOSTOPNOST INFORMACIJ	40
6.2.1	Cilj 1: zagotavljanje dostopnosti informacij v vseh občinskih projektih	40
6.2.2	Cilj 2: zagotavljanje dostopnosti informacijskih točk in občinskega usmerjevalnega sistema	

Strateški načrt dostopnosti MONG

6.2.3	Cilj 3: izboljšanje digitalne dostopnosti	41
6.2.4	Cilj 4: spodbujanje drugih aktivnosti za izboljšanje dostopnosti informacij.....	41
6.3	DOSTOPNOST STORITEV	42
6.3.1	Cilj 1: dostopnost javnega prevoza in posebnih oblik prevoza.....	42
6.3.2	Cilj 2: ozaveščanje o dostopnosti in invalidski problematiki	42
6.3.3	Cilj 3: skrb za zdravje in rehabilitacijo.....	43
6.3.4	Cilj 4: razvoj strokovno-podpornih služb in pripomočkov	43
6.3.5	Cilj 5: vzgoja in izobraževanje	43
6.3.6	Cilj 6: delo in socialna varnost	43
6.3.7	Cilj 7: družinsko življenje in spoštovanje osebne integritete.....	44
6.3.8	Cilj 8: kultura, šport, rekreacija, religija	44

1 UVOD

1.1 Pravne podlage

Strateški načrt dostopnosti Mestne občine Nova Gorica (v nadaljevanju: SND MONG) je dokument, ki določa smernice v skladu z 32. členom Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP in 133/23). Gradbeni zakon (v nadaljevanju: GZ-1) v tem členu določa, da lahko občine v dogovoru z reprezentativnimi invalidskimi organizacijami s strateškim načrtom dostopnosti določijo stopnjo prilagojenosti zunanjih javnih površin, ne glede na zahteve o opremljenosti javnih površin določenih s tem zakonom.

S tem načrtom se določi, katere povezave na zunanjih javnih površinah so v občini zelo pomembne za enakovreden dostop do javnih storitev in objektov in jih je zato treba z vidika dostopnosti obravnavati celoviteje. Pri tem gre tako za dosledno upoštevanje vidika dostopnosti v fazi projektiranja kot tudi za zagotavljanje strokovnega nadzora nad izvedbo in intenzivnejše odpravljanje ovir prek služb za vzdrževanje in redarskih ter inšpekcijskih služb.

V praksi to pomeni predvsem zmanjšanje obveznosti za občino v zvezi z zagotavljanjem sklenjenega taktilnega vodilnega sistema za slepe in slabovidne (v nadaljevanju: TTVS), ki se po sprejemu tega načrta izvaja le na poteh/območjih višje stopnje dostopnosti. Občina se zaveže k celovitemu zagotavljanju dostopnosti za vse uporabnike s funkcionalnimi oviranostmi na območjih višje stopnje dostopnosti.

Mestna občina Nova Gorica (v nadaljevanju: MONG) bo to zagotavljala s praksami, ki jih je v omejenem obsegu izvajala in preizkušala že v preteklih letih ter so se izkazale za učinkovite – to so npr. pregledovanje projektov z vidika dostopnosti, nadzor nad izvedbo pri prenovah, izvajanje prilagoditev v okviru vzdrževalnih del, poostren nadzor mestnega redarstva (poostren nadzor mirujočega prometa, s poudarkom na parkiranju na parkirnih mestih, rezerviranih za vozila invalidov, dosledno sankcioniranje kršitev itd.), ozaveščevalne akcije itd.

Načrt obravnava tudi dostopnost informacij in storitev v skladu z Zakonom o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10, 50/14 in 32/17) in Zakonom o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 10/08), upošteva Pravilnik o univerzalni graditvi in uporabi objektov (Uradni list RS, št. 41/18) in njemu pripadajoče standarde.

Strateški načrt dostopnosti MONG temelji na Strateškem načrtu za MONG (št. projekta 01-SND-2019, datum september 2019, avtorji Andreja Albreht, dr. Andreja Zapušek Černe in Damjan Černe). Gre za pregled in posodobitev dokumenta, upoštevane so pripombe predstavnikov invalidskih organizacij ter MONG.

1.2 Usklajenost načrta z Agendo 22

MONG je leta 2012 pridobila listino Občina po meri invalidov, ki jo podeljuje Zveza delovnih invalidov Slovenije. V ta namen je MONG v letu 2012 pripravila analizo položaja invalidov v Mestni občini Nova Gorica in na podlagi smernic Agende 22 pripravila Akcijski načrt izvajanja ukrepov za obdobje 2012 – 2015. Navedena dokumenta sta bila pogoj za pridobitev listine.

V skladu z Agendo 22 MONG nadaljuje strateško in načrtovano delovanje na tem področju s pričujočim Strateškim načrtom dostopnosti MONG, ki obdeluje aktivnosti na področjih dostopnosti do prostorov, informacij in storitev in tako sledi tudi Standardnim pravilom ZN, ki jih je občina prevzela s sodelovanjem v projektu Občina po meri invalidov. Strateški načrt dostopnosti je bil najprej zasnovan kot dokument, ki naj bi predvsem opredelil Smernice za zagotavljanje dostopnosti zunanjih površin v skladu z 32. členom Gradbenega zakona. Občina pa se je odločila za izdelavo skupnega načrta (torej da so vključene tudi zahteve, ki izhajajo iz Agende 22) zato, da se izboljša sodelovanje med različnimi resorji, da se poveže vse aktivnosti, ki so pomembne za izenačevanje možnosti invalidov v istem dokumentu, da se izboljša preglednost nad izvajanjem, določi finančni okvir in poenostavi postopke sprejemanja različnih dokumentov, s tem pa se še dodatno poudari pomen izenačevanja možnosti invalidov v vseh drugih občinskih dokumentih, ki morajo ta Strateški načrt dostopnosti upoštevati.

Strateški načrt dostopnosti je pomembna podlaga za uresničevanje pravil iz Agende 22, še posebej pravila 5 - Dostopnost, saj priznava splošen pomen dostopnosti v procesu izenačevanja možnosti invalidov na vseh družbenih področjih in predvideva izvedbo akcijskega načrta, ki bo omogočil dostopnost fizičnega okolja ter dostop do informacij in komuniciranja.

Obenem je načrt podlaga za uresničevanje pravil 14 - Oblikovanje in načrtovanje politike in 15 - Zakonodaja, saj zahteva, naj bodo zahteve iz načrta dostopnosti upoštevane tudi v vseh drugih strateških dokumentih občine, načrt pa je bil oblikovan v tesnem sodelovanju z invalidskimi organizacijami. Načrt upošteva tudi pravilo 16 – Ekonomska politika, saj je občina v SND predvidela, da se v občinskem proračunu nameni sredstva za namensko odpravljanje ovir. Pravili 17 - Koordinacija dela in 18 - Invalidske organizacije sta upoštevani z razširjanjem nalog Sveta za invalide. Upoštevanje pravila 20 - Nacionalni nadzor in ocenjevanje programov za invalide v okviru izvajanja Standardnih pravil je predvideno s tem, da se letna poročila o izvajanju pošilja na Zvezo delovnih invalidov Slovenije. Načrt upošteva tudi pravila 13 - Informiranje in raziskovanje, 21 - Tehnično in gospodarsko sodelovanje in 22 - Mednarodno sodelovanje, saj predvideva sodelovanje z nevladnimi organizacijami in strokovnimi ustanovami, ki bodo zagotavljali strokovne rešitve in prenos tehničnih znanj ter sodelovanje v mednarodnih projektih, ki bodo podpirali izenačevanje možnosti invalidov in izboljšanje dostopnosti. Obenem bo MONG sodelovala z njimi tudi v obratni smeri - pri raziskovanju na področju vprašanj invalidnosti in dostopnosti ter prenosu dobrih praks izven občine.

Upoštevanje pravil 1-4 in 6-12 ter 19 podrobneje obravnava poglavje 3 Dostopnost storitev.

1.3 Namen in cilji SND MONG

Namen SND MONG je:

- da se vsem uporabnikom (ne glede na morebitno posameznikovo funkcionalno oviranost) omogoči čim boljši dostop do osnovnih javnih storitev,
- da se težave z dostopnostjo rešujejo sistematično in na strateški ravni, s čimer se bistveno izboljšajo rešitve v praksi,
- da se zbirajo povratne informacije uporabnikov in da se rešitve stalno nadgrajujejo ter dopolnjujejo z novimi spoznanji,

Strateški načrt dostopnosti MONG

- da ima občina pregled nad izvajanjem prilagoditev in njihovim vzdrževanjem ter jih izvaja predvsem tam, kjer so nujne in smiselne,
- da občina z uresničevanjem SND daje dober zgled in s tem spodbudi k izvajanju tudi državne institucije in zasebne investitorje na območjih, ki niso v občinski lasti in upravljanju,
- da spodbudi vse deležnike javnega servisa na območju občine, ki lahko na svojih delovnih mestih vplivajo na to, da izboljšajo dostopnost prostora, informacij in storitev v javnih objektih,
- da so lahko uporabniki z oviranostmi vključeni v proces sprejemanja odločitev v zvezi z dostopom do javnih storitev in lahko spodbujajo izvajanje dogovorjenih rešitev v praksi.

Pomembni cilji SND MONG so:

- Načrt omogoča, da pri oblikovanju strategije sodelujejo vse reprezentativne organizacije uporabnikov z oviranostmi in podrobno opredelijo, katere so zanje najpomembnejše točke oziroma poti, ki morajo biti dostopne, ter zabeležijo najbolj težavne ovire, na katere naletijo na vsakodnevni poti do javnih ustanov in objektov v javni rabi.
- Načrt je skupni dokument vseh zainteresiranih organizacij, vse pobude so združene na enem mestu, problem dostopnosti se rešuje celostno, ne za vsako skupino posebej.
- Občina lahko uporabi ta načrt v skladu z 32. členom GZ-1 in s tem zniža stroške izvedbe ter omogoči kakovostnejše rešitve, prilagojene dejanskim potrebam občanov.
- Projektanti, ki projektirajo zunanje javne ureditve na zunanjih površinah v MONG, dobijo v smernicah tega načrta jasna navodila glede projektiranja dostopnih javnih površin in ustrezno strokovno pomoč v primerih, ko je treba iskati kompromisne rešitve.
- Občina bo v okviru vzdrževalnih del odstranjevala ovire, na katere opozori posvetovalno telo ter izvrševala redni redarski in inšpekcijski nadzor v zvezi z zagotavljanjem dostopnosti.
- Občina bo omogočila vključevanje invalidov v postopke urejanja prostora prek Sveta za invalide.
- Občina bo skrbela za ozaveščanje širše in strokovne javnosti na področju dostopnosti in na ta način spodbujala izvajanje ustreznih rešitev tudi na območjih, ki niso v njeni lasti in upravljanju.
- Občina dobi jasno strategijo o reševanju težav v zvezi z dostopnostjo invalidov in v reševanje dostopnosti vključi tudi vse javne zavode in celotno lokalno skupnost k izvajanju ukrepov za izboljšanje dostopnosti prostora, informacij in storitev.
- Občina nadaljuje z usklajenim izvajanjem ciljev in aktivnosti, katerim se je zavezala ob pridobitvi naziva Občina po meri invalidov leta 2012 (upoštevanje Standardnih pravil za izenačevanje možnosti invalidov v skladu z dokumentom Agenda 22).

1.4 Posvetovalna skupina

Pri načrtu so sodelovali in ga dopolnjevali člani Delovne skupine za Revizijo Strateškega načrta dostopnosti in pripravo Akcijskega načrta dostopnosti Mestne občine Nova Gorica, ki jo sestavljajo:

Ana Kobe, predsednica	Mestna občina Nova Gorica
Valter Adamič, podpredsednik invalide	Društvo vojnih invalidov SP, podpredsednik Sveta za invalide
Tamara Simčič	Mestna občina Nova Gorica
Tomaž Horvat	Mestna občina Nova Gorica
Igor Miljavec	Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica, predsednik Sveta za invalide MONG
Patricija Može	CSD Severna Primorska
Tanja Žorž	CSD Severna Primorska

Predstavnici izvajalca:

Andreja Albreht	Zavod DOSTOP
Živa Girandon	Zavod DOSTOP

1.5 Deli SND MONG

SND MONG je sestavljen iz:

- SND MONG – besedilo,
- SND MONG – grafični del:
 - shema 1; Poti višje stopnje dostopnosti – Nova Gorica,
 - shema 2; Poti višje stopnje dostopnosti – Solkan,
 - shema 3; Poti višje stopnje dostopnosti – Kromberk,
 - shema 4; Poti višje stopnje dostopnosti – Rožna dolina,
- Priloga 1: Smernice za načrtovanje javnih površin in
- Priloga 2: Smernice za dostopnost informacij.

Poleg tega se pri načrtovanju novih ureditev uporablja naslednje dokumente:

- Standard SIST 1186 Talni taktilni vodilni sistem za slepe in slabovidne,
- Standard SIST ISO 21542 Gradnja stavb - Dostopnost in uporabnost grajenega okolja,
- Standard SIST EN 60118-4 Elektroakustika – Slušni pripomočki.

1.6 Realizacija SND MONG

V tem poglavju so opredeljene podrobnosti v zvezi z realizacijo SND MONG glede obveznosti uporabe načrta, podpornih aktivnosti, ki so bistvene za ustrezno realizacijo načrta, in glede povezav z drugimi aktivnostmi MONG na področju zagotavljanja dostopnosti.

1.6.1 OBVEZNOST UPORABE SND PRI UREJANJU ZUNANJIH POVRŠIN

Mestni svet MONG sprejme dokument Strateški načrt dostopnosti MONG. **Uporaba SND MONG je v skladu z 32. členom GZ-1 in sprejetim občinskim sklepom obvezna pri urejanju zunanjih javnih površin v MONG.**

SND MONG je pripomoček za učinkovitejše projektiranje ustreznih dostopov na zunanjih površinah v občini in **se upošteva pri projektiranju vseh objektov v javni rabi ne glede na to, ali gre za parcele v zasebni ali javni lasti.** Investitorji so namreč dolžni zagotoviti neoviran dostop do objektov v javni rabi v skladu z zakonodajo na področju graditve in izenačevanja možnosti invalidov.

Strateški načrt se umesti na prostorsko informacijski sistem Mestne občine Nova Gorica – PISO z grafiko glede na stopnjo dostopnosti poti oz. območij, da so lahko projektanti seznanjeni z ukrepi in zahtevano stopnjo dostopnosti znotraj območja, ki ga obravnavajo, podobno kot so seznanjeni z drugimi prostorskimi podlagami (npr. razna varstvena območja).

SND MONG je dokument, s katerim se določi stopnja prilagojenosti zunanjih javnih površin ne glede na zahteve o opremljenosti javnih površin, določenih z GZ-1. To pomeni, da se lahko pravila glede tega, kje so taktilne oznake in druge prilagoditve obvezne, določijo drugače,

vendar pa to ne vpliva na spreminjanje pravil načrtovanja in strukture ali barv taktilnih oznak. Te morajo ustrezati standardu SIST 1186. Zato v smernicah SND MONG ni podrobnejših skic v zvezi z detajli načrtovanja talnih taktilnih oznak, temveč so podane le obrazložitve posameznih dejanskih primerov na slikah.

1.6.2 NALOGE OBČINE IN FINANČNA SREDSTVA ZA REALIZACIJO SND MONG

Večina nalog iz SND MONG se izvaja v okviru sredstev posameznih nosilcev nalog, npr. obvezno upoštevanje smernic tega načrta znotraj investicijske dokumentacije prenov in novogradenj javnih objektov in zunanjih javnih površin.

V proračunu MONG zagotovi namenska letna sredstva za odpravljanje ovir, ki sledi akcijskemu načrtu izvajanja ukrepov iz SND.

V zvezi z realizacijo tega načrta občina opravlja naslednje osnovne naloge:

- upošteva SND MONG pri izdelavi vseh strateških dokumentov, ki se dotikajo prostora, prometa, storitev in informacij,
- pripravlja Akcijski načrt dostopnosti,
- v okviru vzdrževalnih del na javnih površinah odpravlja ovire, ki so bile zaznane s strani *Sveta za invalide*,
- pridobiva strokovna mnenja v zvezi z dostopnostjo (npr. mnenja v zvezi s spremembami prometnih ureditev, lokacij avtobusnih postajališč itd.),
- sprejema neposredne pobude, predloge in pripombe invalidskih organizacij in drugih zainteresiranih deležnikov (pobude občina sprejema prek župana, svetnikov ali oddelkov občinske uprave in jih posreduje *Svetu za invalide*),
- zagotavlja preglede projektne dokumentacije z vidika dostopnosti in strokovni nadzor nad izvajanjem TTVS, in sicer za projekte, katerih investitor je MONG in ki se izvajajo na poteh višje stopnje dostopnosti na površinah v lastništvu MONG,
- sodeluje z nevladnimi organizacijami in strokovnimi ustanovami, ki so v lokalnem, državnem ali mednarodnem okolju prepoznane kot usposobljene za delo na področju dostopnosti in invalidskih vprašanj ter zagotavljajo uvajanje strokovnih rešitev in prenos ustreznih tehničnih znanj. Z njimi bo občina sodelovala tudi v obratni smeri – pri raziskovanju na področju vprašanj invalidnosti in dostopnosti ter prenosu dobrih praks izven občine. Občina predvideva tudi sodelovanje v mednarodnih projektih, ki bodo podpirali izenačevanje možnosti invalidov in izboljšanje dostopnosti,
- po štirih letih izdela revizijo Strateškega načrta dostopnosti z namenom, da se vnese spremembe, ki so med tem nastale v prostoru in zakonodaji ter nove strokovne podlage na področju dostopnosti. (V kolikor se Strateškega načrta ne prenovi, si akcijski načrti sledijo v štiriletnih obdobjih na podlagi obstoječega načrta).

1.6.3 POSVETOVALNO TELO V ZVEZI Z IZVAJANJEM SND

Posvetovalno telo Mestne občine Nova Gorica v zvezi z izvajanjem Strateškega načrta dostopnosti je *Svet za invalide pri MONG* (v nadaljevanju *Svet za invalide*).

Pri realizaciji načrta je namreč zelo pomembno, da občina zagotovi možnost vključevanja invalidskih organizacij v spremljanje izvajanja načrta in odločitve v zvezi z zagotavljanjem

Strateški načrt dostopnosti MONG

dostopnosti. *Svet za invalide* je strokovno in posvetovalno telo župana, ki deluje že od leta 2007 in s svojim delom zagotavlja celovit pristop obravnavanja in urejanja področja invalidov v občini.

Svet za invalide v zvezi z realizacijo tega načrta opravlja naslednje naloge:

- spremlja izvajanje SND MONG in akcijskega načrta dostopnosti,
- sodeluje v primerih, ko zaradi različnih dejavnikov ni mogoče zagotoviti vseh ukrepov, ki so predvideni v območjih višje dostopnosti, ali pa so ti ukrepi drugačni, kot so bili predvideni v načrtu,
- svetuje občini v primerih posameznih pobud občanov o nujnosti in smiselnosti določenih ukrepov,
- skrbi, da so invalidi ustrezno obravnavani v občinskih programskih dokumentih,
- spremlja, ugotavlja in ocenjuje položaj invalidov v občini,
- usklajuje in povezuje nastajanje in izvajanje programov v občini, s katerimi se urejajo vprašanja invalidnosti,
- daje pobude, predloge in priporočila za hitrejše uresničevanje programov in sprejetih usmeritev na področju varstva in aktivnega vključevanja invalidov v vsakdanje življenje,
- opozarja in daje pobude za odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir ter drugih težav v zvezi z dostopnostjo pristojnim organom in ustanovam,
- spodbuja, povezuje in usklajuje delovanje invalidskih organizacij.

Za izvajanje zavez iz SND MONG je *Svet za invalide* kot posvetovalno telo pomemben predvsem v posebnih primerih, ko so zahteve v zvezi z zagotavljanjem dostopnosti v nasprotju z drugimi zahtevami (predvsem v območjih kulturne dediščine) oz. ko gre za določanje, ali je strošek za zagotavljanje dostopa nesorazmeren in zato morda neupravičen. Tako lahko *Svet za invalide* pomaga z nasveti v zvezi s sprejemanjem morebitnih kompromisov in podaja mnenja o tem, kateri ukrepi so zelo pomembni in katere je mogoče opustiti, ter predlaga morebitne posebne rešitve, ki lahko zadostijo najpomembnejšim zahtevam z vidika uporabnikov. *Svet za invalide* lahko za te primere določi kontaktno osebo, ki poskrbi za komunikacijo med člani sveta in posreduje mnenje projektantom. Tako se zagotovita hitro ukrepanje in tekoče delo.

Po potrebi pri posameznih aktivnostih *Sveta za invalide* sodelujejo tudi drugi (npr. zainteresirana javnost, strokovnjaki s področja dostopnosti itd.), ki lahko pripomorejo k izboljšanju dostopnosti in položaja invalidov v občini.

Svet za invalide določi kontaktno osebo ali delovno skupino za dostopnost, ki skrbi za operativnost in učinkovito izvajanje ukrepov iz akcijskega načrta.

1.6.4 OBVEZNOST IZDELAVE AKCIJSKEGA NAČRTA DOSTOPNOSTI

Za doseganje ciljev SND MONG je nujno izvajanje ukrepov na vseh poteh oz. območjih višje stopnje dostopnosti, pri čemer je zelo pomembno, da so o njih ustrezno obveščeni vsi zaposleni v mestni upravi, ki skrbijo za izvedbo projektov in aktivnosti na zunanjih površinah v javni rabi. Zato se po sprejemu SND MONG v roku pol leta pripravi Akcijski načrt dostopnosti Mestne občine Nova Gorica (v nadaljevanju AND MONG). V njem se glede na strateške cilje SND MONG navedejo ukrepi in aktivnosti za izvedbo ukrepov, ocenjeni stroški za izvedbo aktivnosti, izvajalci aktivnosti, roki za izvedbo ter viri financiranja.

AND MONG se pripravi za obdobje štirih let, pri pripravi sodeluje Delovna skupina za revizijo Strateškega načrta dostopnosti in pripravo Akcijskega načrta dostopnosti Mestne občine Nova Gorica.

Občinski svet MONG sprejme AND MONG. Občinski svet MONG spremlja izvajanje akcijskega načrta tako, da občinska uprava v sodelovanju s *Svetom za invalide* vsako leto Občinskemu svetu poda poročilo o izvajanju akcijskega načrta za preteklo leto. Poročilo o izvajanju akcijskega načrta se posreduje Zvezi delovnih invalidov Slovenije do 31. maja za preteklo leto.

Podrobnejša priporočila za izdelavo AND MONG so navedena v poglavju 6 *Priporočila za pripravo akcijskega načrta*.

1.6.5 POSODABLJANJE SND

Občina sprejema neposredne pobude, predloge in pripombe invalidskih organizacij ter drugih zainteresiranih deležnikov glede uvrstitve morebitnih dodatnih tras v višjo kategorijo dostopnosti. Če se ugotovi, da je na nekem delu treba zagotoviti višjo stopnjo dostopnosti (če se npr. zgradi nov objekt, do katerega je dostop zelo pomemben, ali se izkaže, da so nekatere povezave za uporabnike zelo pomembne in z ukrepi iz osnovne stopnje dostopnosti ni mogoče zagotoviti samostojne uporabe), pobudo obravnava *Svet za invalide* in tako po potrebi vključi še dodatne poti oz. območja v višjo kategorijo dostopnosti v SND MONG.

Strateški načrt se revidira po štirih letih z namenom, da se vnesejo nove lokacije in morebitne spremembe v zakonodaji, ki lahko vplivajo na smernice.

2 NAVODILA ZA UPORABO SND

V tem poglavju je predstavljen način uporabe smernic za posamezne deležnike v procesu urejanja javnega odprtega prostora, zagotavljanja dostopnih informacij in storitev v MONG ter postopki, ki jih je pri tem treba upoštevati.

2.1 Navodila za zaposlene v občinski upravi

Zaposleni v občinski upravi se seznanijo s SND MONG in njihovimi obveznostmi v zvezi z njim. V nadaljevanju je navedeno, kaj morajo nosilci nalog izvesti v zvezi z zagotavljanjem dostopnosti, glede na to, za kakšno vrsto naloge gre. Za vsa javna naročila, informacije, projekte, za vse kar se načrtuje, je SND MONG obvezna priloga.

2.1.1 PRIPRAVA STRATEŠKIH IN DRUGIH TEMELJNIH DOKUMENTOV

- Pri pripravi strateških dokumentov in z njimi povezanih izvedbenih dokumentov (npr. razvojne strategije, celostna prometna strategija, občinski prostorski načrti, občinski podrobnejši prostorski načrti) mora nosilec naloge poskrbeti, da se v tovrstnih dokumentih upošteva SND MONG ter da so vsebine, povezane z dostopnostjo, ustrezno upoštevane. Enako velja za strokovne podlage (študije, strokovne presoje, ipd.), ki so podlaga za izdelavo strateških dokumentov ali izvedbo posegov v prostor.
- Pri pripravi katalogov mestne opreme, zasnove javnega prevoza, celostne grafične podobe in podobnih temeljnih dokumentov se v projektni nalogi izrecno navede, da mora pripravljavec kataloga (zasnove, načrta...) pri delu upoštevati SND MONG in vso zakonodajo v zvezi z univerzalno graditvijo in rabo prostora ter zagotoviti sodelovanje usposobljene osebe z vidika dostopnosti informacij. Če je potrebno, se predlog pošlje v pregled Svetu za invalide ter po potrebi svetovalcu za dostopnost, ki poda morebitne opombe in opozori na pomanjkljivosti.

2.1.2 PRIPRAVA PROJEKTOV IN RAZPISOV, VODENJE PROJEKTOV

- Vodja projekta mora zahtevo po upoštevanju SND MONG vključiti že na začetku projekta (v projektno nalogo) ter v vse predloge projektov in razpisov, ki se bodo izvajali na območju MONG. Pri tem gre tako za projekte, ki se nanašajo na urejanje prometa in zunanjih površin, kot tudi vse tiste, kjer so predvidene aktivnosti, ki na kakršenkoli način vključujejo sodelovanje javnosti in informacije za javnost v vseh oblikah.

Primer: Že na začetku je treba določiti, ali so v določenem projektu za osebe z okvaro sluha dovolj pisne informacije, ali je treba zagotavljati tudi uporabo slovenskega znakovnega jezika, ali pa so potrebni pripomočki za izboljšanje poslušanja. Podobno je treba že na začetku projekta določiti, ali se za ljudi z okvarami vida zagotavlja tudi brajico, ali so potrebni reliefni znaki, ali ustrezne zvočne informacije. Ob tem je treba napisati okviren program, kako si predstavljamo tehnične rešitve in v kateri fazi projekta jih je treba vključiti v vsebino. (Opozorilo: pogosto se dostopnost informacij rešuje na koncu projekta, ko so »navadne« informacije že pripravljene, tehnične rešitve pa niso več možne, oz. so lahko izvedene le pomanjkljivo, kar večinoma pomeni neuporabne aplikacije, napise v brajici na neprimernih mestih itd.)

- Vodja projekta mora na to opozoriti tudi vse partnerje v projektu, ki ne delujejo na območju MONG, in jih s tem spodbuditi k izboljšanju dostopnosti v drugih občinah in državah.

- Pri potrjevanju izvedenih aktivnosti in rešitev znotraj projektov, vodja projekta preveri, ali so bila upoštevana pravila v zvezi z dostopnostjo informacij. V kolikor ni prepričan o tem, naj se obrne na predstavnika *Sveta za invalide* ali svetovalca za dostopnost z izkušnjami na predmetnem področju (npr. dostopnost grajenega okolja, dostopnost označevalnih sistemov, dostopnost spletnih strani, informacije v lahkem branju itd.).

2.1.3 NAČRTOVANJE IN IZVEDBA DEL - ZUNANJE POVRŠINE

- Pred izdelavo projektne naloge/naročila nosilec naloge preveri, v katero stopnjo dostopnosti sodi pot oz. območje.
- V projektni nalogi/naročilu se zapiše določilo, da je pri projektu obvezno upoštevati SND MONG.
- V območjih oz. na poteh višje stopnje dostopnosti se projekt posreduje v pregled z vidika dostopnosti že v prvi fazi projekta ter nato v vseh fazah do izvedbe.
- Če gre za obnovo/izgradnjo objekta, ki je pomemben za javnost, pa še ni bil evidentiran v SND MONG (npr. nov park, rekreacijsko območje), se poda pobudo za vnos objekta v SND MONG in določitev povezave v mrežo poti višje stopnje dostopnosti.

2.1.4 NAČRTOVANJE IN IZVEDBA DEL - STAVBE V JAVNI RABI

- Pred izdelavo projektne naloge/naročila nosilec naloge preveri, v katero stopnjo dostopnosti sodi pot oz. območje.
- V projektni nalogi se zapiše določilo, da je obvezno upoštevati SND MONG.
- Če gre za prenovo objekta, ki je evidentiran v SND MONG, se projekt posreduje v revizijo z vidika dostopnosti (že v prvi fazi projekta in potem v vseh naslednjih fazah).
- Če gre za prenovo/izgradnjo objekta, ki je pomemben za javnost, pa še ni bil evidentiran v SND MONG, se poda pobudo za vnos objekta v SND MONG in določitev povezave v mrežo poti višje stopnje dostopnosti.

2.1.5 IZDAJANJE SOGLASIJ PRI PROJEKTIH DRUGIH INVESTITORJEV

- Ob prejemu vloge za soglasje nosilec naloge preveri na portalu, v katero stopnjo dostopnosti sodi pot oz. območje.
- Nosilec naloge projektanta opozori na obveznost upoštevanja Pravilnika o univerzalni graditvi in uporabi objektov ter SND MONG.
- V primeru, da gre za objekt, ki je pomemben za javnost, pa ni bil evidentiran v SND MONG, se odgovorni osebi posreduje pobudo za vnos objekta v SND MONG.

2.1.6 SPREMINJANJE PROMETNIH UREDITEV

- Pred spremembo prometne ureditve nosilec naloge preveri, v katero stopnjo dostopnosti sodi obravnavana pot oz. območje.
- Če sodi obravnavana pot v višjo stopnjo dostopnosti, se pred spremembo prometne ureditve pridobi strokovno mnenje in morebitne dodatne pogoje v zvezi z zagotavljanjem univerzalne dostopnosti.

- Poskusnih prometnih ureditev naj se ne uvaja na poteh višje stopnje dostopnosti. Le izjemoma, če je nujno, da se poskusno prometno ureditev izvede na poti višje stopnje dostopnosti, pa je potrebno pridobiti strokovno mnenje in morebitne pogoje glede posebnih zahtev pri uvajanju nove ureditve in obvestiti javnost ter invalidske organizacije o spremembi.

2.1.7 IZDAJANJE SOGLASIJ V ZVEZI Z UPORABO JAVNEGA PROSTORA

- Pred izdajo soglasja se na portalu preveri, v katero stopnjo dostopnosti spada obravnavana pot oz. območje.
- V primeru višje stopnje dostopnosti se ob izdaji soglasja napiše pogoje glede zagotavljanja dostopnosti v skladu s smernicami SND MONG (npr. določiti odmike opreme od TTVS in klančin, zagotavljanja vizualnih kontrastov na ograjah, ki preprečujejo prehod).

2.1.8 VZDRŽEVANJE JAVNIH POVRŠIN

Občinske službe za vzdrževanje javnih površin v MONG se seznanijo s SND MONG, predvsem z nalogami v zvezi z rednim vzdrževanjem vseh površin za pešce, ki so:

- redno popraviljanje poškodovanih tlakov in taktilnih oznak,
- takojšnje zavarovanje nevarnih mest (npr. odprti jaški, polomljene ograje),
- redno obrezovanje drevnine in živih mej, ki segajo na poti in pločnike (še posebej poti v višji stopnji dostopnosti),
- košnja in urejanje zelenic ob poti, odstranjevanje listja in
- odstranjevanje vseh ovir, ki zmanjšujejo širino prehodov na pločnikih (širina pločnika oz. peš prehoda ne sme biti ožja od 120 cm, le izjemoma (na odsekih do 2m) je dovoljena najmanjša širina 90 cm.

2.1.9 ZAČASNE UREDITVE IN GRADBIŠČA

- Občina mora zagotoviti ustrezno obveščanje prebivalcev v primeru odprtja gradbišč. To je še posebej pomembno v primeru, ko se gradbišče uredi na poteh višje stopnje dostopnosti. O spremembah režimov na dostopnih poteh se obvesti prebivalce po običajnih sredstvih obveščanja ter posebej vsa invalidska društva.
- Gradbišča morajo biti ustrezno urejena z vidika varnosti mimoidočih, posebej še za osebe z okvarami vida.
- V primeru dolgotrajnih zaprtij poti, je potrebno zagotoviti alternativno pot, ki se ustrezno navezuje na pot višje stopnje dostopnosti.

2.1.10 SELITEV JAVNIH STORITEV IN PROSTOROV NA NOVE LOKACIJE

Poglavje obravnava primere, ko se storitve in prostori v okviru Mestne občine Nova Gorica (ter vseh organov in javnih podjetij, katerih (so)-ustanoviteljica je MONG in koncesionarji katerim je občina prenesla s koncesijo določene naloge) selijo na nove lokacije zaradi neustreznosti starih prostorov ali širitve dejavnosti. Enak postopek je predviden tudi za primere, ko gre za vzpostavljanje novih storitev in prostorov, do katerih dostopa širša javnost:

Strateški načrt dostopnosti MONG

- Nosilec naloge poišče prostor oz. sestavi seznam možnih prostorov, v katere se lahko storitev preseli glede na velikost in druge zahteve, ki jih mora izpolnjevati. To so lahko prostori, ki so že v lasti MONG, tisti, ki jih MONG lahko najame ali so naprodaj.
- Pred nakupom/najemom/selitvijo nosilec naloge preveri, kako je prostor povezan s potmi višje stopnje dostopnosti v SND. Če se nahaja v bližini mreže poti prve stopnje dostopnosti (oziroma če se nahaja v bližini avtobusnih postajališč, ko gre za lokacijo izven območij obravnavanih v grafični prilogi SND), lahko oceni, da je njegova lokacija primerna.
- Nosilec naloge izvede hitro presojo dostopnosti izbranega prostora in oceni, ali je prostor ustrezen, oziroma navede ukrepe, ki bi jih bilo potrebno izvesti pred selitvijo, da bo lahko dostopen širši javnosti. Če oceni, da je za zagotovitev dostopnosti potrebnih preveč prilagoditev in s tem povezanih stroškov, ga odstrani s seznama primernih prostorov. V nekaterih primerih se lahko tudi ugotovi, da je prostor za večino ljudi sprejemljiv, za nekatere skupine pa bo storitev morala potekati na daljavo ali pa bo potrebno predvideti drugačne oblike pomoči (npr. zvonec za priklic osebja ipd.). Če se po posvetu s predstavnikom *Sveta za invalide* ugotovi, da je to dovolj dobro, potem lahko sprejme pozitivno mnenje, v katerem opiše kakšne alternativne rešitve je treba zagotoviti samo za tisto skupino.
- Če je odločeno, da bi bila stavba primerna po izvedbi določenih ukrepov za izboljšanje in gre stavbo, ki bi jo občina želela najeti, nosilec naloge preveri pri lastniku, ali je mogoče te ukrepe izvesti. Če se lastnik z izvedbo ukrepov ne strinja, nosilec naloge prostor odstrani s seznama.
- Nosilec naloge spremlja postopek izvedbe ukrepov in preverja, ali so bili upoštevani vsi ukrepi. Če gre za ukrepe, ki vsebujejo prilagoditev storitev, mora te ukrepe in njihovo obveznost izvajanja navesti v zadevo in jih posredovati izvajalcu storitve.

2.1.11 OPREMLJANJE PROSTOROV

Poglavje obravnava opremljanje prostorov Mestne občine Nova Gorica (ter vseh organov in javnih podjetij, katerih (so)-ustanoviteljica je MONG in koncesionarji katerim je občina prenesla s koncesijo določene naloge). Aktivnosti, ki jih mora izvesti nosilec naloge v primerih nabave in postavitve opreme (npr. pohištva, oglasnih in informacijskih panojev, pametne opreme, ki je namenjena uporabi javnosti itd.) v prostorih, do katerih dostopa širša javnost:

- Nosilec naloge pred naročilom opreme preveri ali oprema:
 - ne ovira uporabnikov (ne posega v prostor, ne predstavlja nevarnosti za spotikanje, je dosegljiva z vozička, je jasno zaznavna v dobrem kontrastu z okolico, v kateri je postavljena, ne povzroča bleščanja) in
 - zagotavlja preprosto uporabo (je razumljiva, intuitivna, uporabna brez posebnih navodil, omogoča uporabo tudi z eno roko, tako stoje kot z vozička).
- V primeru naročila informacijskih panojev in druge pametne opreme, ki je na voljo javnosti, mora njeno ustreznost za vse tipe funkcionalnih oviranosti preveriti pri ponudnikih. V kolikor je v dvomih, naj se posvetuje s predstavnikom Sveta za invalide.

2.2 Navodila za projektante

Vsi projektanti, ki načrtujejo objekte v javni rabi v MONG, se morajo pred načrtovanjem seznaniti z uporabo SND MONG. V nadaljevanju je napisano, kaj morajo upoštevati v zvezi z zagotavljanjem dostopnosti, glede na to, za kakšno vrsto posega gre in v katerem območju se nahaja.

2.2.1 NAČRTOVANJE PRENOV, NOVOGRADENJ IN VZDRŽEVALNIH DEL/ZUNANJE POVRŠINE

- Na portalu/v grafični prilogi preveriti, v katero stopnjo dostopnosti sodi pot.
- V primeru osnovne stopnje dostopnosti slediti smernicam za načrtovanje v območjih osnovne stopnje dostopnosti (Priloga 1, poglavje 1 Splošne smernice ter vsi deli poglavja 2 Talni taktilni vodilni sistem, razen poglavij 2.5.2 in 2.5.3).
- V primeru višje stopnje dostopnosti slediti smernicam za načrtovanje na poteh oz. v območjih višje stopnje dostopnosti (vsa poglavja priloge 1) preveriti, ali so za obravnavano območje oz. poti zapisane dodatne zahteve, ki jih je treba upoštevati in so posebej navedene v tem (besedilnem) delu načrta.
- Če gre za izgradnjo objekta, ki je pomemben za javnost, pa ni bil evidentiran v SND MONG (npr. nov park, rekreacijsko območje), je treba dostope za pešce navezati na najbližjo pot višje kategorije oz. na najbližje postajališče javnega potniškega prometa (v primeru nejasnosti se obrniti na MONG).
- Zagotoviti je treba način obveščanja prebivalcev z oviranostmi v primeru odprtja gradbišč. To je še posebej pomembno v primeru, ko se gradbišče uredi na območjih poti višje stopnje dostopnosti.

2.2.2 NAČRTOVANJE PRENOV, NOVOGRADENJ IN VZDRŽEVALNIH DEL /STAVBE V JAVNI RABI

- Preveriti, ali je objekt evidentiran v SND MONG
- Če gre za prenovo objekta, ki je že evidentiran v SND MONG, je treba dostopne poti do objekta načrtovati tako, kot je predvideno v SND MONG.
- V kolikor gre za objekt, kjer se predvideva dostop javnosti in objekt (še) ni evidentiran v SND MONG (npr. novogradnja oz. selitev na drugo lokacijo), je treba zunanjo ureditev projektirati tako, da se peš dostope do objekta poveže na najbližjo pot višje stopnje dostopnosti oz. na najbližje postajališče javnega potniškega prometa.

2.3 Navodila za redarske in inšpekcijske službe

Zaposleni se seznanijo s SND MONG ter preučijo smernice, ki so pomembne za izvajanje njihovih nalog.

- Redarji glede na SND MONG delujejo tako, da svoj nadzor poostrijo na poteh višje stopnje dostopnosti in avtobusnih postajališčih. Pri tem se osredotočijo na to, da preverjajo pretočnost pešpoti s:
 - kaznovanjem nepravilnega parkiranja na površinah za pešce in parkirnih mestih rezerviranih za vozila invalidov,
 - opozarjanjem na parkiranje koles in drugih vozil na poteh (izvedba ozaveščevalnih akcij).
- Inšpektorji glede na SND MONG poostrijo nadzor na poteh višje stopnje dostopnosti in avtobusnih postajališčih. Pri tem se osredotočijo na to, da preverjajo pretočnost pešpoti z:
 - nadzori nad namestitvijo gostinskih vrtov in njihovim širjenjem izven določenih meja,
 - nadzori nad območji, kjer se izvajajo dela in so površine za pešce deloma ali v celoti zaprte,
 - nadzori nad neprimernim postavljanjem urbane opreme kot so cvetlična korita, oglasne table ter ostalih ovir na površin za pešce (npr. zabojniki za odpadke, drevnina, ki sega na pločnik) ter
 - preverjanjem oznak na gradbiščih in opozarjanjem izvajalcev, ki nimajo ustrezno zavarovanih delovišč, na katere lahko zaidejo mimoidoči in se poškodujejo itd.

3 DOSTOPNOST PROSTORA

To poglavje obravnava dostopnost zunanjih javnih površin. Z doslednim upoštevanjem smernic pri projektiranju, gradnji in vzdrževanju javnih površin se lahko bistveno izboljša dostopnost javnih površin in s tem dostop do objektov v javni rabi ter storitev in programov, ki se izvajajo v njih.

3.1 Kategorije dostopnosti

Območje MONG je z vidika dostopnosti razdeljeno na dve prostorski kategoriji, in sicer na:

- Območja oz. poti osnovne stopnje dostopnosti in
- Območja oz. poti višje stopnje dostopnosti.

Osnovna stopnja dostopnosti pomeni, da se pri novogradnjah, prenovah in vzdrževalnih delih zunanje javne površine urejajo tako, da se zagotovi osnovna dostopnost za širšo javnost (univerzalno načrtovanje brez ovir). **V območjih oz. na poteh višje stopnje dostopnosti** je treba izpolnjevati dodatne zahteve. Te se nanašajo predvsem na zagotavljanje ustreznega vodenja slepih in slabovidnih, na njih pa se izvaja tudi intenzivnejše vzdrževanje (redni pregledi poti, popravila tlakov, odstranjevanje ovir, intenzivnejši nadzor mestnega redarstva itd.).

3.1.1 OSNOVNA STOPNJA DOSTOPNOSTI

V območjih oz. na poteh osnovne stopnje dostopnosti se prostor za pešce načrtuje brez ovir, poskrbi pa se tudi za ustrezno urejanje avtobusnih postajališč, peš površin in prečkanj cest, tako da sta zagotovljena osnovna varnost in gibanje vseh udeležencev v prometu. Vendar pa v teh območjih ni treba zagotavljati sklenjenega taktilnega vodenja uporabnikov z okvarami vida.

V osnovno stopnjo dostopnosti sodijo vsa območja in poti, ki na grafični prilogi oz. prostorskem informacijskem sistemu MONG - PISO niso označena kot območja/poti višje stopnje dostopnosti, torej vsa območja, ki nimajo posebnega statusa in so neoznačena.

V kolikor se znotraj teh območij ugotovi, da je na nekem delu potrebna višja stopnja dostopnosti (če se npr. zgradi nov objekt, do katerega je dostop zelo pomemben, ali da na primer potrebuje oseba z okvaro vida posebne ukrepe, ki bi mu zagotovili samostojno varno pot), pobudo obravnava *Svet za invalide* in tako pozneje po potrebi vključi še dodatna območja v višjo stopnjo dostopnosti.

V območjih osnovne stopnje dostopnosti se pri načrtovanju in izvedbi upošteva *Priloga 1 - Smernice za načrtovanje javnih površin*, in sicer poglavje 1 *Splošne smernice* ter vsi deli poglavja 2 *Talni taktilni vodilni sistem*, razen poglavji 2.4.2 in 2.4.3.

3.1.2 VIŠJA STOPNJA DOSTOPNOSTI

Poti in območja višje stopnje dostopnosti morajo ustrezati višjim standardom, kar pomeni, da morajo biti popolnoma dostopna vsem uporabnikom ter tudi dobro vzdrževana, tako da lahko vsakdo, ne glede na svojo morebitno oviranost, po teh poteh brez težav prispe do zelenega cilja. Poti morajo biti zasnovane sklenjeno/zvezno, saj lahko prekinitve na dostopni poti močno poslabšajo možnost prostorske orientacije za ljudi z okvarami vida.

Strateški načrt dostopnosti MONG

Izhodišče za oblikovanje mreže dostopnih poti so lokacije javnih ustanov, ki ponujajo storitve, namenjene javnosti, zato je samostojni dostop do njih zelo pomemben. Za samostojni dostop do ustanov je pomembna bližina avtobusnih postajališč. Poti oz. območja višje stopnje dostopnosti so opredeljena za Novo Gorico, Solkan in Kromberk. Za druga naselja in vasi v MONG se dodatne poti ali območja višje stopnje dostopnosti opredeli na pobudo *Sveta za invalide*.

V grafičnem delu SND/na prostorskem informacijskem sistemu MONG - PISO so prikazane javne ustanove, ki jih je posvetovalna skupina uvrstila na seznam pomembnejših ustanov ter potek poti višje stopnje dostopnosti (rdeča črta), ki omogočajo dostop do teh ustanov in se hkrati navezujejo na postaje javnega potniškega prometa. Te poti morajo ustrezati višjim standardom v skladu *Prilogo 1 –Smernice za načrtovanje javnih površin*, kar pomeni, da morajo biti popolnoma urejene in dostopne ter dobro vzdrževane, tako da lahko vsak uporabnik, ne glede na njegovo morebitno oviranost, pride brez težav od postajališč javnega potniškega prometa do cilja. Poti morajo biti zasnovane sklenjeno/zvezno, brez prekinitev, saj lahko le te poslabšajo možnost prostorske orientacije za slepe in slabovidne.

Seznam objektov:

- 01 OZARA, enota Nova Gorica, Partizanska ulica 57
- 02 Osnovna šola Milojke Štrukelj, Podružnična šola Ledine, Cankarjeva ulica 23
- 03 Poslovna stavba, Prvomajska ulica 37
- 04 Nakupovalni center Obi in Supernova, Prvomajska ulica 35
- 05 Zdravstveni dom Nova Gorica, Dermatovenerološki dispanzer, Cankarjeva ulica 62
- 06 Lekarna, Ulica Gradnikove brigade 47
- 07 Vrtec Nova Gorica, enota Kekec, Cankarjeva ulica 66
- 08 Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica, Ulica Gradnikove brigade 33
- 09 Društvo vojnih invalidov Severne Primorske, Ulica Gradnikove brigade 29
- 10 Zveza kulturnih društev Nova Gorica, Ulica Gradnikove brigade 25
- 11 Javni zavod za gasilsko in reševalno dejavnost, Sedejeva ulica 9
- 12 Policijska uprava Nova Gorica, Sedejeva ulica 11
- 13 Okrajno sodišče v Novi Gorici - zemljiška knjiga, Območna geodetska uprava, Upravno sodišče RS - zunanji oddelek v Novi Gorici, Rejčeva ulica 7
- 14 Okrožno državno tožilstvo v Novi Gorici, Okrajno sodišče v Novi Gorici, Prvomajska ulica 50
- 15 Društvo paraplegikov Severne Primorske, Rejčeva ulica 5
- 16 Mestno kopališče Nova Gorica, Rejčeva ulica 3
- 17 Vrtec Nova Gorica, enota Ciciban, Cankarjeva ulica 1
- 18 Vrtec Nova Gorica, enota Kurirček, Cankarjeva ulica 32

Strateški načrt dostopnosti MONG

- 19 Zdravstveni dom Nova Gorica, Zobozdravstveno varstvo, Ulica Gradnikove brigade 7
- 20 Zdravstveni dom Nova Gorica - objekt 2, Ulica Gradnikove brigade 7
- 21 Okrožno sodišče v Novi Gorici, Kidričeva ulica 14
- 22 Cerkev Kristusa odrešenika, Sedejeva ulica 2
- 23 Društvo civilnih invalidov vojn Primorske, Društvo gluhih in naglušnih Severne Primorske, Medobčinsko društvo invalidov Goriške, Sedejeva ulica 8
- 24 VDC Nova Gorica, Medobčinsko društvo SOŽITJE Nova Gorica, Sedejeva ulica 10
- 25 Poslovna stavba, Prvomajska ulica 23
- 26 Kegljaški klub Gorica, Bazoviška ulica 6
- 27 Mladinski center Nova Gorica in Javni zavod za šport Nova Gorica, Bazoviška ulica 4
- 28 Elektrotehniška in računalniška šola, Cankarjeva ulica 10
- 29 Medpodjetniški izobraževalni center, Cankarjeva ulica 10
- 30 Glasbena šola Nova Gorica, Ljudska univerza Nova Gorica, Večgeneracijski center Goriške, Cankarjeva ulica 8
- 31 Strojna, prometna in lesarska šola, Višja strokovna šola, Erjavčeva ulica 4a
- 32 Zdravstveni dom Nova Gorica - objekt 1, Rejčeva ulica 4
- 33 ZZS, OE Nova Gorica, Ulica Gradnikove brigade 1
- 34 Goriška lekarna Nova Gorica, Rejčeva ulica 2
- 35 Šolske športne dvorane, Rejčeva ulica 1b
- 36 Gimnazija Nova Gorica, Delpinova ulica 9
- 37 Osnovna šola Milojke Štrukelj, Delpinova ulica 7
- 38 Kulturni dom Nova Gorica, Bevkov trg 4
- 39 NLB d.d., Bevkov trg 3
- 40 Poslovna stavba, Bevkov trg 2
- 41 Finančni urad Nova Gorica, Ulica Gradnikove brigade 2
- 42 Zavod RS za šolstvo OE Nova Gorica, Regijska razvojna agencija Severne Primorske, Erjavčeva ulica 2
- 43 Krajevna skupnost Nova Gorica, Univerza za tretje življenjsko obdobje, Erjavčeva ulica 4
- 44 Poslovni center Hit, Delpinova ulica 7a
- 45 Eda center: Center za socialno delo Severna Primorska, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje OE Nova Gorica, Delpinova ulica 18b
- 46 Poslovna stavba, Javni zavod GO EPK, Delpinova ulica 20
- 47 Avtobusna postaja Nova Gorica, Kidričeva ulica 22

Strateški načrt dostopnosti MONG

- 48 Poslovno stanovanjska stavba, Kidričeva ulica 18
- 49 Poslovna stavba Nova: OTP Banka, Center za krepitev zdravja, Center za duševno zdravje otrok in mladostnikov, Center za pomoč na domu Doma upokoјencev NG, Vrtec Nova Gorica - uprava, Kidričeva ulica 11
- 50 Mestna občina Nova Gorica, Trg Edvarda Kardelja 1
- 51 Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica, Trg Edvarda Kardelja 4
- 52 Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, Mestna galerija Nova Gorica, Trg Edvarda Kardelja 5
- 53 Zavod RS za zaposlovanje, enota Nova Gorica, poslovna stavba, Ulica Tolminskih puntarjev 4
- 54 Pošta 5101 Nova Gorica, Kidričeva ulica 19
- 55 Železniška postaja Nova Gorica, Kolodvorska pot 8
- 56 Železniški zdravstveni dom - splošna ambulanta, Kolodvorska pot 6
- 57 CSD Severna Primorska - Dnevni center Žarek, Marušičeva ulica 6
- 58 Skupnostni center, Bidovčeva ulica 4
- 59 Elektro Primorska, Erjavčeva ulica 22
- 60 Javni zavod za šport Nova Gorica - Telovadnica Partizan in zunanji fitnes, Erjavčeva ulica 14
- 61 Generali zavarovalnica d.d. Poslovalnica Nova Gorica, Erjavčeva ulica 19
- 62 Srednja ekonomska in trgovska šola, Gimnazija in zdravstvena šola, Erjavčeva ulica 8
- 63 Zavarovalnica Triglav d.d. - PE Nova Gorica, Kidričeva ulica 21
- 64 Vrtec Nova Gorica, enota Najdihojca, Gregorčičeva ulica 17
- 65 Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici, Gregorčičeva ulica 19
- 66 Nakupovalni center Supernova, Cesta 25. junija 1a
- 67 Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica, Erjavčeva ulica 45a
- 68 Vrtec Nova Gorica, uprava, Kidričeva ulica 34c
- 69 Vrtec Nova Gorica, enota Centralni vrtec, Trubarjeva ulica 5
- 70 Vrtec Nova Gorica, enota Mojca, Trubarjeva ulica 5a
- 71 Osnovna šola Frana Erjavca Nova Gorica, Kidričeva ulica 36
- 72 Osnovna šola Kozara Nova Gorica, Kidričeva ulica 35
- 73 Dom upokoјencev Nova Gorica, Gregorčičeva ulica 16
- 74 Super 8, Kolodvorska pot 1
- 75 Raz-skladišče, Kolodvorska pot 10
- 76 TIC, Javni zavod za turizem, Kidričeva ulica 11

Strateški načrt dostopnosti MONG

- 77 Dijaški dom Nova Gorica, Streliška pot 7
 - 78 Hiša dobre volje Nova Gorica, Stanovanjska skupnost za starejše Nova Gorica, Erjavčeva 39
 - 79 Rdeči križ Slovenije OZRK Nova Gorica, Bidovčeva 2
 - 80 Bazen Nova Gorica, Rejčeva ulica 3
 - 81 Frančiškanski samostan Kostanjevica, Škrabčeva ulica 1
 - 82 Kulturni center Mostovna, Cesta IX. korpusa 99a
 - 83 Amfiteater SNG
 - 84 Dnevni center za uporabnike prepovedanih drog, varna soba, Sedejeva 9a
 - S01 Železniško postajališče Solkan
 - S02 Pokopališče Solkan
 - S03 Lekarna Solkan, Soška cesta 1a
 - S04 Krajevna skupnost Solkan, Trg Jožeta Sreberniča 7
 - S05 Cerkev sv. Štefana, Trg Marka Plenčiča 12
 - S06 VDC Nova Gorica, enota Solkan, Klanec 14a
 - S07 Pošta 5250 Solkan, Cesta IX. korpusa 84
 - S08 Vrtec Nova Gorica, enota Julke Pavletič, Ulica Ludvika Slokarja 8
 - S09 Osnovna šola Solkan, Vrtec Solkan, Šolska ulica 25
 - K01 Pokopališče Kromberk in cerkev sv. Trojice
 - K02 Medicinski center Vid, Ulica Vinka Vodopivca 21
 - K03 Vrtec Nova Gorica, enota Čriček, Ulica Vinka Vodopivca 23
 - K04 Župnijska cerkev, Ulica Vinka Vodopivca 79
 - K05 Krajevna skupnost Kromberk, Ulica Vinka Vodopivca 72
 - R01 Univerza v Novi Gorici, Vipavska cesta 13
 - R02 Nacionalni inštitut za javno zdravje Nova Gorica, Vipavska cesta 13
 - R03 Krajevna skupnost Rožna dolina, Vipavska cesta 16b
 - R04 Vila Rafut, Kostanjeviška cesta 16
 - R05 Rafutski park
- Seznam območij:**
- Športni park Nova Gorica
 - Mestni park Nova Gorica

Za poti oz. območja, ki niso posebej označena kot višja stopnja dostopnosti, se uporablja smernice za območja osnovne stopnje dostopnosti v skladu s Prilogo 1 - Smernice za načrtovanje javnih površin. Osebe z oviranostmi lahko podajo pobudo za izboljšanje dostopnosti objekta ali poti na *Svet za invalide*, ki določeno pot uvrsti v višjo stopnjo dostopnosti ali uvrsti določene ukrepe za izboljšanje dostopnosti v AND MONG.

3.1.2.1 PREDLOGI ZA UREDITEV VARNIH POTI ZA PEŠCE IN USMERITVE V ZVEZI S PROMETOM

Območja in poti, ki so na grafični prilogi označena z modro barvo, so območja, na katerih univerzalne dostopnosti ni mogoče zagotavljati z običajnimi ukrepi, saj ni urejenih površin za pešce. Gre za območja oz. poti, kjer je zaradi bližin javnih ustanov ali dostopov do postajališč javnega potniškega prometa treba prednostno urediti varno pot za pešce ob upoštevanju načel univerzalne graditve oz. spremeniti prometno ureditev.

V okviru priprave SND MONG so bile pripravljavcem nove Celostne prometne strategije poleg teh predlogov podane naslednje usmeritve:

- Občina naj ob projektiranju kolesarskih povezav v vseh razpisih posebej poudari pomembnost ustreznega vodenja pešcev in na ta način poveča privlačnost mesta za hojo ter zmanjša število konfliktnih situacij med pešci in kolesarji in poveča varnost pešcev, zlasti pešcev z oviranostmi.
- Priporočamo, da se ne uvaja novih krožišč tam, kjer potekajo poti višje kategorije dostopnosti ali pomembnejše peš povezave (kot so npr. šolske poti).
- Vsa postajališča, ki še niso prilagojena, se morajo prilagoditi tako, da je omogočen vstop z invalidskim vozičkom in so ustrezno opremljena s taktilnimi oznakami.
- Zagotoviti je treba dostopnost vseh vozil v mestnem in medkrajevem prometu.
- Za območja, kjer redni javni prevozi niso vzpostavljeni, je treba uvesti prevoz na klic s prilagojenimi vozili za prevoz uporabnikov invalidskih vozičkov.
- Predlagamo izdelavo projekta ureditve širšega območja Avtobusne postaje Nova Gorica ter izdelavo podrobnega načrta dostopnosti za to območje.

3.2 Strateški cilji v zvezi z dostopnostjo prostora

3.2.1 NAČRTOVANJE DOSTOPNEGA JAVNEGA PROSTORA

MONG zagotavlja dostopnost v okviru novogradenj, rekonstrukcij in vzdrževalnih del na javnih površinah in stavbah v njeni lasti oz. upravljanju tako, da:

- zahteva obvezno uporabo SND MONG v vseh projektih, ki so financirani ali sofinancirani s strani MONG in
- izvaja preglede projektne dokumentacije oz. nadzor nad izvedbo prilagoditev z vidika dostopnosti na poteh oz. v območjih višje stopnje dostopnosti ter na posebej pomembnih objektih, ki so navedeni v Akcijskem načrtu dostopnosti.

Univerzalna dostopnost je bila v preteklosti slabo upoštevana pri večini prenov in novogradenj objektov v javni rabi. Razlog za to je predvsem v tem, da so projektanti in naročniki tematiko slabo poznali ali jo zavračali kot nepotrebno.

Pogoste težave:

- veliko projektantov ne pozna razmeroma novih načel univerzalnega oblikovanja, posebej ukrepov v zvezi z dostopnostjo za slepe in slabovidne,
- nekateri projektanti poznajo načela univerzalnega oblikovanja, a jih ne upoštevajo, ker je treba vložiti nekoliko več truda, če želimo načrtovati univerzalno dostopne rešitve, ki so hkrati tudi oblikovno privlačne,
- nekateri projektanti sicer upoštevajo osnovna načela univerzalnega oblikovanja, a pustijo veliko detajlov nerešenih in izvedba zato kljub vsemu ni primerna, objekt pa ni ustrezno dostopen,
- nekateri projektanti upoštevajo načela univerzalnega oblikovanja, a so zaradi pomanjkanja znanja rešitve preveč grobe in je izvedenih veliko nepotrebnih ukrepov, ki slabšajo podobo prostora in dražijo ureditve.

MONG je v zadnjih letih razvijala nekatere prakse, ki so se izkazale za učinkovite in jih je smiselno uporabljati tudi v bodoče:

1. Strokovno svetovanje

Občina se pred izvedbo določenih del (npr. dela, ki se delajo brez načrta, priprava projektnih nalog, selitev prostorov itd.) posvetuje z usposobljenim svetovalcem v zvezi z dostopnostjo.

2. Pregled projektov

Občina zagotovi pregled projektov v fazi IDZ, DGD ali PZI . Projektant mora pogosto usklajevati (tudi povsem) različne zahteve, zato se lahko (včasih tudi neupravičeno) odloči, da nekaterih zahtev ne bo upošteval. Te zahteve največkrat uporabniki lahko komentirajo šele po končani izvedbi (npr. stopnice so nevarne, tlak se blešči, ograja je neprimerna za oprijem...), kar vodi do nezadovoljstva vseh vpletenih in naknadnih (dražjih) popravkov. Če občina zagotovi pregled projekta s strani strokovnjaka za dostopnost, pregledovalec lahko pravočasno opozori na pomanjkljivosti. Nato se pristojni dogovorijo, katero zahtevo je projektant upravičeno izpustil, ker recimo ni izvedljiva, ali je predraga, katera pa je bistvena za uporabo objekta in mora naročnik pri njej vztrajati.

3. Nadzor nad izvedbo

Velikokrat se (posebej v okviru vzdrževalnih del) izvaja projekte tudi brez detajlnih projektov za izvedbo, v nekaterih primerih je npr. predvideno, da se ulica ali trg povrne v prejšnje stanje itd. Pred izvedbo vzdrževalnih del je potrebno pregledati ali so na javnih površinah prisotne ovire in predvideti takšno ureditev, ki upošteva smernice za dostopnost.

Pri izboru svetovalca mora občina zagotoviti, da je ta usposobljen za delo, kar dokaže z referencami ali ustrezno licenco na področju dostopnosti. Svetovalec za dostopnost oz. pregledovalec načrtov in izvajalec nadzora morata upoštevati veljavne standarde in zakonodajo, pri sprejemanju različnih kompromisov v zvezi z dostopnostjo pa pregledovalec sodeluje s predstavniki uporabnikov (npr. s kontaktno osebo Sveta za invalide).

3.2.2 IZBOLJŠANJE DOSTOPNOSTI OBSTOJEČIH OBJEKTOV V JAVNI RABI

MONG izboljšuje dostopnost obstoječih objektov v javni rabi, tako da:

- izvaja presoje dostopnosti javnih stavb v lasti oz. upravljanju MONG,
- odpravlja obstoječe ovire v okviru vzdrževalnih del in
- preverja dostopnost pri selitvah prostorov v javni rabi na druge lokacije.

Do konca leta 2025 morajo biti po Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov vsi objekti v javni rabi dostopni vsem. V želji po čim učinkovitejšem doseganju tega cilja, bo občina spodbujala ustrezno prilagajanje objektov z izvajanjem presoj dostopnosti. Presoje pomembnejših objektov lahko določi občina v letnem programu, dodatne pa izvaja glede na razpoložljiva sredstva in potrebe, ki se pojavijo med letom.

S presojami dostopnosti občina spodbuja izboljševanje dostopnosti obstoječih objektov, katerih lastnica/najemnica je občina, oziroma imajo v njih prostore organizacije, katerih ustanoviteljica je občina in morajo zagotavljati enakovreden dostop vsem.

Presoja dostopnosti zajema pregled dostopnosti prostora in komunikacijskih ukrepov v objektu. V presoji so predvideni ukrepi, ki jih je treba izvesti, da se lahko izboljša dostop za ljudi z oviranostmi.

Celostne presoje dostopnosti mora izvajati usposobljen svetovalec za dostopnost z ustreznimi referencami (poznavanje področja univerzalnega oblikovanja, ki ga izkaže s potrdili invalidskih organizacij, licenco s področja dostopnosti ali podobno) in jo dati v pregled in dopolnitve Svetu za invalide.

Upravljavca stavbe (npr. javni zavod) na podlagi presoje postopno izvaja ukrepe in tako skozi leta zagotavlja boljšo dostopnost.

Presoje so pomembne tudi v primerih, ko občina išče nove prostore, v katere naj bi se selile dejavnosti in storitve, ki bodo na voljo javnosti (npr. razni uradi, informacijski centri, prostori za prireditve in izobraževanja itd.). V tem primeru je pomembno, da se predhodno naredi oceno, kako dostopen je objekt in koliko ukrepov bo še potrebnih, da bo objekt dosegel

ustrezno stopnjo dostopnosti. Pri tem je treba upoštevati različne oblike oviranosti, ne zgolj gibalno oviranost, ter razmišljati tudi o dostopu do informacij, povezanostjo z javnim potniškim prometom itd. Takšno presojo dostopnosti izvaja nosilec naloge oz. vodja investicije, ki je dobro poučen o potrebah obiskovalcev z različnimi oviranostmi, poleg razumevanja potreb ljudi z različnimi gibalnimi oviranostmi razume tudi osnove gibanja, orientacije in komunikacije oseb z okvarami vida oz. sluha (v ta namen so zelo priporočljiva redna izobraževanja zaposlenih na to temo). Po potrebi se posvetuje s svetovalci za dostopnost, izvajalci prilagoditev oz. Svetom za invalide.

3.2.3 ODPRAVLJANJE OVIR NA JAVNIH POVRŠINAH

MONG za doseganje tega cilja na javnih površinah:

- odpravlja obstoječe ovire v okviru vzdrževalnih del.

V SND MONG 2019 so bile že izpostavljene nekatere ovire, ki jih je treba odstraniti. Pri izdelavi AND MONG se te predloge pregleda ter v AND MONG predvidi za izvedbo tiste, ki še niso bile odpravljene. Prednostno se predvidi ukrepe na poteh višje stopnje dostopnosti ter v tistih območjih, kjer v naslednjih letih niso predvidene obsežnejše prenove infrastrukture.

Gre za ukrepe kot so:

- nižanje robnikov in popravila nepravilno izvedenih klančin na prehodih za pešce,
- popravila poškodovanih tlakov in tlakov, ki niso ustrezni z vidika prevoznosti za invalidske vozičke ter poškodb jaškov itd.,
- dodajanje taktilnih oznak na prehodih za pešce,
- odstranjevanje ovir, kot je oprema (npr. ograje, količki, korita, klopi), ki je postavljena tako, da ovira nemoteno pot pešca oz. jo prekinja,
- označevanje novih invalidskih parkirnih mest,
- izvedba kontrastnih označitev težko opaznih robov in stopnic ter neprimerno postavljene opreme,
- redno vzdrževanje drevnine, ki posega na poti in pločnike.

3.2.4 ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNOSTI V OKVIRU ZAČASNIH UREDITEV TER IZDAJE SOGLASIJ IN DOVOLJENJ

MONG zagotavlja dostopnost v okviru začasnih ureditev ter izdaje soglasij in dovoljenj tako da:

- upošteva SND MONG pri izdaji soglasij/mnenj za posege na javnih površinah in
- zagotovi način obveščanja prebivalcev v primeru odprtja gradbišč.

To je še posebej pomembno v primeru, ko se začasna ureditev, prireditev ali gradbišče nahaja na poteh oz. območjih višje stopnje dostopnosti. V tem primeru je potrebno zagotoviti alternativno pot, ki se ustrezno navezuje na pot višje stopnje dostopnosti oz. ustrezno obvestiti uporabnike o začasni prekinitvi poti.

Gradbišča na javnih površinah morajo biti označena tako, da je zagotovljena varnost vseh mimoidočih pešcev, tudi tistih, ki slabo vidijo (preverjanje oznak na gradbiščih, dajanje opozoril izvajalcem, ki nimajo ustrezno zavarovanih delovišč na katere lahko zaidejo mimoidoči in se poškodujejo itd.).

V primeru, da se izkaže potreba po ureditvi začasne vodilne poti za posameznika (če gre npr. za nevarno pot od doma do šole za slepega šolarja), predlagamo izdelavo začasne vodilne poti, ki se jo izdelava iz materialov za debeloslojne označbe. Pobudo in nujnost izdelave poti za posameznika obravnava *Svet za invalide*.

3.2.5 ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNOSTI V OKVIRU REDARSKIH IN INŠPEKCIJSKIH SLUŽB

Dostopnost se v okviru redarskega in inšpekcijskega nadzora izboljšuje predvsem s :

- kaznovanjem nepravilnega parkiranja na površinah za pešce in parkirnih mestih rezerviranih za vozila invalidov,
- opozarjanjem na parkiranje koles in drugih vozil na poteh (izvedba ozaveščevalnih akcij),
- nadzori nad namestitvijo gostinskih vrtov in njihovim širjenjem izven določenih meja,
- nadzori nad območji, kjer se izvajajo dela in so površine za pešce deloma ali v celoti zaprte,
- nadzori nad neprimernim postavljanjem urbane opreme kot so cvetlična korita, oglasne table ter ostalih ovir na površini za pešce (npr. zabojniki za odpadke, drevnina, ki sega na pločnik) ter
- preverjanjem oznak na gradbiščih in opozarjanjem izvajalcev, ki nimajo ustrezno zavarovanih delovišč, na katere lahko zaidejo mimoidoči in se poškodujejo itd.

4 DOSTOPNOST INFORMACIJ

V tem delu strateškega načrta so opredeljeni strateški cilji, ki jih zasleduje MONG na področju dostopnosti informacij in aktivnosti, ki lahko pripomorejo k doseganju teh ciljev. Pomembno je, da so z njimi seznanjeni vsi deležniki, ki sodelujejo pri pripravi, oblikovanju in deljenju in informacij, pomembnih za splošno javnost.

4.1 Zagotavljanje dostopnosti informacij v vseh projektih MONG

Vsi projekti, ki jih izvaja oz. sofinancira občina, morajo smiselno upoštevati osnovna pravila glede dostopnosti informacij, kar pomeni:

- da se že v projektni nalogi zapiše, da mora biti zagotovljena dostopnost najpomembnejših informacij tudi za osebe s funkcionalnimi oviranostmi, v skladu s Prilogo 2 - Smernice za dostopnost informacij,
- da se na začetku vsakega projekta določi, katere zahteve po dostopnosti bo treba upoštevati pri določenem projektu, kako se jih bo izvedlo ter v katerih fazah je treba izvesti aktivnosti,
- da se v več fazah projekta preverja, ali so zahteve po dostopnosti informacij za vse ustrezno upoštevane,
- da se po izvedbi z uporabniki preveri, kolikšna je njihova dejanska dostopnost in uporabna vrednost ter se to upošteva v naslednjih projektih.

4.2 Zagotavljanje dostopnosti informacijskih točk in občinskega usmerjevalnega sistema

Usklajenost vizualnih informacij in usmerjevalnih tabel v občini, je zelo pomembna, saj zelo olajša dostop do ustanov in turističnih točk. Zelo pomembno je, da so dostopne vse točke, ki so pomembne za dostop uporabnikov do javnih storitev in turističnih destinacij. V zvezi s tem MONG zasleduje naslednje cilje:

- **Oblikovanje enotnega občinskega usmerjevalnega sistema**, ki povezuje vse točke, navedene v tem načrtu in morebitne druge turistične zanimivosti. Pri oblikovanju usmerjevalnega sistema je treba upoštevati smernice navedene v Prilogi 2, priporočljivo je sodelovanje strokovnjaka za dostopnost. Del usmerjevalnega sistema so tudi orientacijske točke kot so zemljevidi, tipni zemljevidi, makete itd., ki so posebej pomembne na turističnih točkah.
- **Vzpostavitev dostopne informacijske točke pri avtobusni in železniški postaji.** Za ustrezen dostop za funkcionalno ovirane osebe je pomembno, da sta glavni informacijski točki vezani na glavi postaji potniškega prometa - torej avtobusno in železniško postajo. Informacijski točki naj bosta opremljena z informacijami, dostopnimi vsem (zemljevid mesta, kratek opis glavnih zanimivosti v mestu, možnosti mestnega javnega prevoza itd.). Pri oblikovanju te točke naj se

upošteva smernice v Prilogi 2, priporočamo sodelovanje svetovalca za dostopnost in izdelavo tipnih oz. zvočnih vsebin ter sodelovanje svetovalcev za digitalno dostopnost.

- **Zagotovitev dostopnosti točk, ki so pomembne za nudenje pomoči občanom** (npr. demenci prijazna točka, točka za pomoč v stiski, varna točka za otroke itd.). Pri umeščanju teh točk, je treba poskrbeti za primerno postavitve točke ter ustrezno označevanje in vodenje do nje. Pomembno je tudi, da je opis, kako prideš do tovrstnih točk, dostopen tudi na spletnih straneh (v obliki, dostopni vsem).
- **Priprava osnovnih turističnih informacij v lahko berljivi obliki.** Te informacije je priporočljivo objaviti v obliki turističnih prospektov, na spletnih straneh, informacijskih točkah itd. Pri pripravi teh informacij svetujemo vključitev strokovnjakov za pripravo lahko berljivih informacij in strokovnjakov za digitalno dostopnost.

4.3 Izboljšanje digitalne dostopnosti

Vedno več storitev je na voljo samo na spletu ali se jih nadgrajuje z digitalnimi oblikami. Z možnostjo dostopanja do storitev v digitalnih oblikah se lahko reši veliko težav s prostorsko dostopnostjo in obide ovire, ki jih prinašajo tiskane informacije, vendar le, če so digitalne oblike ustrezno dostopne. Večina spletišč javnih ustanov je še vedno nedostopnih za osebe s funkcionalnimi oviranostmi.

Digitalna dostopnost je ključnega pomena, saj omogoča, da vsi ljudje dostopajo do informacij, storitev in orodij, ki jih potrebujejo za vključevanje v sodobno družbo. Dostopnost ni samo tehnična zahteva, ampak tudi izraz spoštovanja človekovih pravic in enakopravnosti. Uveljavljanje teh pravic opredeljuje tudi evropska in nacionalna zakonodaja.

Zakon o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (ZDSMA), ki je v Sloveniji uveljavljen od leta 2018, je ključni del prenosa Direktive (EU) 2016/2102 v slovenski pravni red. S tem zakonom Slovenija zagotavlja, da javne ustanove in njihove digitalne storitve postanejo dostopne vsem uporabnikom, vključno z osebami z različnimi oviranostmi. ZDSMA zavezuje vse organe javnega sektorja, da zagotovijo dostopnost svojih spletišč in mobilnih aplikacij. To vključuje občine, ministrstva, zdravstvene ustanove, šole (v omejenem obsegu) in druge javne storitve. Cilj je omogočiti vsem uporabnikom, tudi osebam z oviranostmi, enakovreden dostop do storitev in informacij.

Zakon se sklicuje na SIST EN 301 549 (Zahteve za dostopnost izdelkov in storitev IKT), ki zahteva skladnost z WCAG 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines) na ravni AA, kar določa tehnične standarde za oblikovanje dostopnih spletišč in mobilnih aplikacij. S tem slovenski predpisi sledijo evropskim standardom in najboljšim praksam.

MONG in druge organizacije, ki posredujejo informacije javnosti v digitalnih oblikah, glede digitalne dostopnosti morajo upoštevati naslednje:

- Skladno z ZDSMA in tretjo točko 68. člena Zakona o javnem naročanju (ZJN-3) se oblikuje tehnične zahteve pri naročilih in javnih naročilih tako, da vključujejo zahteve o dostopnosti in vsaj nedvoumno in jasno sklicevanje na omenjene standarde.

- Digitalna dostopnost je ključna tehnična funkcionalnost in se kot taka tudi v pogodbi ali naročilnici opredeli kot predpogoj za potrditev izvedbe in plačilo storitev.

4.4 Spodbujanje drugih aktivnosti za izboljšanje dostopnosti informacij

MONG bo spodbujala aktivnosti za izboljšanje dostopnosti informacij, ki jih izvajajo javni zavodi in druge organizacije na območju MONG. Te lahko pomembno prispevajo k temu, da informacije, ki omogočajo orientacijo v stavbah, turistične informacije ter druge informacije za splošno javnost postanejo dostopne vsem. Gre za aktivnosti kot so:

- pobude za izboljšanje dostopnosti turističnih informacij v občini,
- aktivnosti za izboljšanje dostopnosti usmerjevalnih in označevalnih sistemov v javnih zavodih in družbah, katerih ustanoviteljica je MONG,
- nabavo opreme za izboljšanje dostopnosti informacij v javnih ustanovah in objektih v javni rabi (npr. vgradnja ali nabava slušnih zank, nadgradnja dvigal z zvočno opremo ali slušnimi zankami, vgradnja zvoncev za priklic pomoči osebja itd.),
- dostopnost osnovnih informacij o javnih storitvah v lahko berljivi obliki.

5 DOSTOPNOST STORITEV

Dostopnost storitev pomeni spodbujanje razvoja in zagotavljanje kontinuiranega izvajanja programov in storitev s področij športa in rekreacije, kulture, vzgoje in izobraževanja ter zdravja, socialnega varstva in zaposlovanja za aktivno vključevanje oseb z oviranostmi v vsakdanje življenje lokalne skupnosti. Dostopnost storitev pomeni tudi prilagajanje programov oz. oblikovanje dopolnilnih programov za osebe z invalidnostmi na področju zdravstva, izobraževanja, zaposlovanja, kulture, športa in podpornih dejavnosti.

V naslednjem obdobju bo Mestna občina Nova Gorica sledila strateškim usmeritvam, napisanim v nadaljevanju po sklopih. Ob vsakem sklopu je napisano, kateremu pravilu iz Agende 22 bo posamezni sklop sledil. V akcijskem načrtu se po letih navede program predvidenih aktivnosti za posamezen sklop.

Za izboljšanje dostopnosti storitev je ob ureditvi dostopnega prostora in informacij ključno izvajanje nekaterih dejavnosti, povezanih predvsem z informiranjem javnosti o pomenu dostopnosti in o načinih, na katere lahko k dostopnosti prispeva vsak od občanov. Pomembna je tudi celovita obravnava dostopnosti ključnih točk in služb.

5.1 Dostopnost javnega prevoza in posebnih oblik prevoza

5.1.1 MEDKRAJEVNI AVTOBUSNI PREVOZ

Zagotovitev dostopnosti avtobusnega prevoza je eden najpomembnejših ciljev za zagotavljanje samostojnosti funkcionalno oviranih oseb. Za zagotovitev dostopnosti medkrajevnega avtobusnega prevoza so cilji MONG predvsem:

- ustrezna ureditev avtobusne postaje,
- pobuda izvajalcem avtobusnih prevozov za izvedbo celovitega dostopnega sistema informiranja potnikov ter usposabljanje osebja za komunikacijo in pomoč osebam z oviranostmi in
- pobuda izvajalcem za zagotavljanje dostopnosti vozil medkrajevnega avtobusnega prevoza za vse skupine potnikov z oviranostmi.

Območje avtobusne postaje je potrebno preoblikovati tako, da bo omogočen dostop za vse ljudi: urediti je potrebno površine za pešce do Avtobusne postaje Nova Gorica in jih ustrezno navezati na sistem obstoječih pešpoti. Na poteh je potrebno zagotoviti ukrepe (klančine, taktilne oznake), ki bodo omogočali dostop do objekta in peronov. Vodilna linija mora omogočati dostop do informacijskega pulta v notranjost objekta oziroma do table, kjer so ustrezno predstavljene informacije o voznih redih in druge pomembne informacije ter do sanitarij. Na stebre ob peronih je potrebno dodati table z osnovnimi informacijami. V bližini vodilne linije je potrebno odstraniti ovire (oglasne table, klopi in druge elemente). V sklopu projekta prenove avtobusne postaje naj se izdela tudi predlog predstavitve osnovnih informacij, da bodo dostopne za vse ljudi.

5.1.2 MESTNI AVTOBUSNI PREVOZ

Cilji na področju mestnega avtobusnega prevoza so predvsem:

- načrtovanje mreže avtobusnih linij na način, da je mogoča povezava med različnimi oblikami prevoza tudi za osebe z oviranostmi (mestni potniški promet naj povezuje železniška in avtobusna postajališča in postaje, vmesne poti, ki jih mora potnik opraviti peš morajo biti dostopne brez ovir in ustrezno označene).
- ustrezna ureditev postajališč (Priloga 1 poglavje 1.2)
- zagotavljanje dostopnosti mestnega avtobusnega prevoza za vse skupine potnikov z oviranostmi (koncesionar izbirne gospodarske javne službe za izvajanje javnega mestnega prometa mora zagotoviti, da so vsi avtobusi prilagojeni prevozu invalidov na vozičkih, poleg tega morajo biti opremljeni s sistemom vizualnega in zvočnega obveščanja o naslednjih postajah).

5.1.3 POSEBNE OBLIKE PREVOZA

Dostop do objektov v javni rabi, ki so preveč oddaljeni od avtobusnih postajališč ali se jih ne da povezati z dostopnimi potmi zaradi prevelikega naklona terena ali drugih ovir, mora biti zagotovljen prek posebnih oblik prevoza.

GO Šofer je storitev brezplačnih prevozov, ki jo v sodelovanju z novogoriško mestno občino opravlja Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica. Do brezplačnih prevozov GO ŠOFER so upravičeni vsi občani, starejši od 65 let, s stalnim prebivališčem v Mestni občini Nova Gorica, ki nimajo možnosti prevoza, lastnega ali s strani druge osebe. Tako lahko brezplačni prevoz izkoristijo za osebne opravke, kot so obisk zdravnika, Splošne bolnišnice dr. Franca Derganca Šempeter, obisk lekarne, javnih ustanov in enkrat mesečno trgovine.

Prevoz na klic je oblika prevoza, ki združuje elemente javnega in taksi prevoza. Na linijah, kjer zaradi ekonomske upravičenosti ni smiselno vzpostaviti rednih javnih prevozov, storitve trenutno pokrivajo invalidske organizacije s svojimi prevoznimi sredstvi (kombiji za prevoz invalidov na vozičkih). Dostopnost do storitev individualnih prevozov za invalide na vozičkih se zagotavlja preko spletnega portala Društva paraplegikov Severne Primorske Nova Gorica.

V zvezi s posebnimi prevozi so cilji MONG predvsem:

- nadaljevanje in nadgradnja storitve GO ŠOFER (manjka možnost naročanja v pisni obliki (po spletu)),
- uvedba prevoza na klic oz. na zahtevo za uporabnike invalidskega vozička, ki bi ga izvajali s prilagojenim kombijem (možnost povezave s storitvijo društva paraplegikov Severne Primorske),
- izboljšanje dostopnosti storitev posebnih oblik prevoza z ustrezno info točko, ki združuje vse oblike prevoza na enem mestu, na spletni strani občine, z možnostjo naročanja storitev telefonsko ali v pisni obliki (po spletu) z informacijami v lahko berljivi obliki.

5.2 Ozaveščanje

MONG bo izpolnjevala spodaj navedene cilje v zvezi z ozaveščanjem in informiranjem javnosti o invalidski problematiki, usposabljanje strokovnega osebja (Agenda 22: Pravili 1, 19):

- usposabljanje zaposlenih na javnih ustanovah, ki so v stiku s strankami, da znajo ustrezno komunicirati z osebami z oviranostmi, primerno posredovati informacije, poznajo uporabo pripomočkov, ki so na voljo v ustanovi in tako vplivajo na izboljšanje dostopnosti storitev,
- spodbujanje izvajanja izobraževalnih delavnic in predavanj pri izvajalcih izobraževalnih storitev namenjenih javnosti na temo dostopnosti, ki jih izvajajo invalidska društva in druge organizacije,
- spodbujanje ozaveščenosti občanov o temah s področja dostopnosti in vključevanja invalidov, da s svojim vedenjem v prostoru ne povzročajo ovir in spodbujajo diskriminacije invalidov,
- izvajanje in spodbujanje ozaveščevalnih in promocijskih akcij v zvezi z ozaveščanjem o dostopnosti in invalidski problematiki s katerimi MONG oz. druge organizacije:
 - obveščajo in motivirajo lastnike in najemnike objektov v območjih višje stopnje dostopnosti, da na svojih zemljiščih odstranjujejo ovire in pripomorejo k izboljšanju dostopnosti (npr. obrezovanje živih mej, ki segajo na pločnik),
 - ozaveščajo druge uporabnike prostora (kolesarje, voznike itd.) o sobivanju s pešci, posebej ljudmi s funkcionalnimi oviranostmi ter spodbujajo razvoj prometne kulture,
 - ozaveščajo zaposlene na mestni upravi in javnih zavodih ter javnih podjetjih in koncesionarjih o njihovih vlogah pri zagotavljanju dostopnosti ter jih seznanjajo z nalogami ki sledijo iz Strateškega načrta dostopnosti (nadzor nad izvedbo, mestno redarstvo, vzdrževanje).

5.3 Zdravje

MONG bo izpolnjevala spodaj navedene cilje v zvezi z zdravstvenim varstvom, rehabilitacijskimi programi in skrbjo za zdravje (Pravila 2, 3 in 9):

- podpora programom namenjenim zgodnjemu odkrivanju, ocenjevanju in odpravljanju pomanjkljivosti zdravstvenega varstva invalidov,
- podpora programom osebne asistence za invalide in vzpostavitev novih programov,
- razvoj primernih delovnih programov za specifične ciljne skupine invalidov v času zaposlitvene rehabilitacije, iskanju primernih delovnih mest in spodbujanje prekvalifikacije v okviru lokalnih, nacionalnih in mednarodnih razvojnih projektov in
- izboljšanje dostopnosti do programov, ki jih izvajata Center za krepitev zdravja Zdravstvenega doma Osnovno varstvo Nova Gorica ter Območna enota Nacionalnega inštituta za javno zdravje Nova Gorica.

5.4 Strokovno-podporne službe in pripomočki

MONG bo izpolnjevala spodaj navedene cilje v zvezi s strokovno-podpornimi službami in pripomočki (Pravilo 4):

- izvajanje zakonskih obveznosti lokalne skupnosti v obliki plačil in doplačil socialnovarstvenih storitev ter
- spodbujanje razvoja mreže programov podpore in pomoči osebam z oviranostmi in njihovim svojcem z zagotavljanjem sredstev za sofinanciranje programov in projektov s področja socialnega varstva.

5.5 Vzgoja in izobraževanje

MONG bo izpolnjevala spodaj navedene cilje v zvezi vzgojo in izobraževanjem (Pravilo 6):

- ozaveščanje otrok in mladine o invalidski problematiki v obliki delavnic, predavanj, dodatnih vzgojnih in izobraževalnih vsebin,
- spodbujanje vzgojno izobraževalnih programov za invalide in
- zagotavljanje predšolske vzgoje in varstva v vrtcih ter delovanju osnovnošolskega izobraževanja, ki zagotavlja otrokom in mladostnikom z oviranostmi prilagojeno izvajanje programov in dodatno strokovno pomoč v skladu z Zakonom o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami.

5.6 Delo in socialna varnost

MONG bo izpolnjevala spodaj navedene cilje v zvezi z delom, zaposlitvijo, materialno in socialno varnostjo (Pravila 7,8,16):

- informiranje delodajalcev o zakonodaji s področja zaposlovanja invalidov, strokovni podpori in finančnih vzpodbudah pri usposabljanju in zaposlovanju invalidov,
- stremenje k doseganju kvote zaposlenih invalidov v občinski upravi in javnih zavodih, katerih ustanoviteljica je mestna občina ter uresničevanje obveznosti kvotnega zaposlovanja oseb z oviranostmi, kot jo nalaga Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov,
- zagotavljanje enakih možnosti invalidov glede zaposlovanja, napredovanja in sodelovanja v programih usposabljanja in
- oblikovanje lokalnih programov aktivne politike zaposlovanja primernih za invalide.

5.7 Družinsko življenje in spoštovanje osebne integritete

MONG bo izpolnjevala spodaj navedene cilje v zvezi z družinskim življenjem in spoštovanjem osebne integritete (Pravilo 8):

- spodbujanje pozitivnega stališča do poroke, družinskega življenja, starševstva in preprečevanja socialne izključenosti invalidov,
- spodbujanje prostovoljstva, javnih del ter
- podpiranje programov, ki lajšajo življenje invalidov in ohranjajo njihovo samostojnost ter aktivno vključevanje v družbo.

5.8 Kultura, šport, rekreacija, religija

MONG bo izpolnjevala spodaj navedene cilje v zvezi s kulturo, športom, rekreacijo in religijo (pravila 10, 11,12).

Na področju kulture so cilji naslednji:

- ozaveščanje kulturnih delavcev o potrebah oseb z oviranostmi in o možnih prilagoditvah kulturnih vsebin,
- zagotavljanje knjižničnega gradiva za slepe in slabovidne,
- spodbujanje dostopa do kulturnih prireditev za invalide in
- vključevanje nevladnih organizacij in invalidov v kulturno dogajanje v občini.

Na področju športa bodo aktivnosti usmerjene k:

- izobraževanju ali usposabljanju vaditeljev trenerjev in animatorjev za potrebe invalidskega rekreativnega športa in
- ozaveščanju športnih delavcev o potrebah oseba s posebnimi potrebami in invalidov o možnih prilagoditvah ter spodbujanju športnega udejstvovanja invalidov.

Na področju religije bodo aktivnosti usmerjene k ozaveščanju verskih skupnosti o pomenu dostopnosti do duhovne oskrbe in enakih pravic do veroizpovedi ne glede na vrsto invalidnosti.

Zelo pomemben vidik pri dostopnosti storitev je tudi zagotavljanje spletne dostopnosti, ki je že opisan v poglavju o informacijah (poglavje 4.3.). Spletne strani in mobilne aplikacije postajajo vedno bolj pomembne tudi za dostop do storitev, zato je zelo pomembno, da so ustrezno urejene.

6 PRIPOROČILA ZA PRIPRAVO AKCIJSKEGA NAČRTA

V tem poglavju so navedeni najpomembnejši ukrepi, ki jih je treba v naslednjih letih izvesti, da bi izpolnili cilje strateškega načrta in zagotovili ustrezno dostopnost. Občina na podlagi tega izdelata Akcijski načrt dostopnosti Mestne občine Nova Gorica (v nadaljevanju: AND MONG) za naslednja štiri leta, v katerem opredeli, kdaj in na kakšen način bodo ukrepi izvedeni, kdo je nosilec naloge in kako bo izvedba financirana.

6.1 DOSTOPNOST PROSTORA

6.1.1 CILJ 1: NAČRTOVANJE DOSTOPNEGA JAVNEGA PROSTORA

MONG zagotavlja dostopnost v okviru novogradenj, rekonstrukcij in vzdrževalnih del na javnih površinah in stavbah v lasti oz. upravljanju MONG.

- **Ukrep 1: Zahtevanje obvezne uporabe SND MONG v vseh projektih, ki so financirani ali sofinancirani s strani MONG**

Opis ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina zagotavlja, da so projekti občinskih investicij na objektih v javni rabi usklajeni z zakonodajo in smernicami SND.

Aktivnosti: Dela v okviru rednih nalog po postopkih iz poglavja 2.1.1 - 2.1.4 v zvezi z načrtovanjem prostora.

- **Ukrep 2: Pregledi projektne dokumentacije oz. nadzor nad izvedbo prilagoditev z vidika dostopnosti**

Opis ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina zagotavlja, da so projekti občinskih investicij na objektih v javni rabi usklajeni z zakonodajo in smernicami SND ter da so vpeljane funkcionalne in ekonomsko sprejemljive rešitve, dostopne vsem. Ukrep se izvaja prioritarno na poteh, javnih površinah in stavbah v območjih višje stopnje dostopnosti.

Opomba: SND MONG je strateški dokument, ki vsebuje smernice brez izvedbenih detajlov. Pri načrtovanju in izvedbi talnega taktilnega vodilnega sistema za slepe in slabovidne so detajli zelo pomembni, razlike med dobrimi ter neuporabnimi rešitvami pa pogosto zelo majhne. Zato so pomemben ukrep za zagotavljanje ustreznih rešitev pregledi projektne dokumentacije in nadzor nad izvedbo. Pogosto se ob pregledu predlagane rešitve v projektu tudi močno zmanjša količina taktilnih oznak, kar pomeni zmanjšanje stroškov pri izvedbi in vzdrževanju. Prav tako se pri pregledih projektov pogosto ugotovijo (in odpravijo) težavne ovire za druge pešce z oviranostmi. Priporočljivi so tudi pregledi stavb v javni rabi, ne zgolj javnih površin.

Aktivnosti: V AND MONG se našteje projekte občinskih investicij, ki so v planu v naslednjih štirih letih in predvidi aktivnosti, ki jih je treba izvesti na posameznem projektu za doseganje cilja.

6.1.2 CILJ 2: IZBOLJŠANJE DOSTOPNOSTI OBSTOJEČIH STAVB V JAVNI RABI

- **Ukrep 1: Presoje dostopnosti javnih stavb v lasti oz. upravljanju MONG**

Opis ukrepa: Stavbe v javni rabi morajo biti do konca leta 2025 dostopne vsem ne glede na posameznikovo funkcionalno oviranost. Da bi dosegli čimbolj učinkovito izvajanje ukrepov, se

izvede presoje dostopnosti objektov s predlogi ukrepov za izboljšanje dostopnosti. Z izvedbo ukrepa MONG spodbuja izvajanje prilagoditev, ki pripomorejo k izboljšanju dostopnosti obstoječih objektov v javni rabi, katerih lastnik ali upravljavalec je občina in ki v bližnji prihodnosti ne bodo vključeni v postopkih prenove. Ukrep se izvaja prioritarno na stavbah, ki se nahajajo ob poteh višje stopnje dostopnosti.

Aktivnosti: V AND MONG se za presojo dostopnosti določi stavbe, ki v prihodnjih štirih letih ne bodo vključene v prenovo ali predvidene za selitev in so pomembne za dostop do javnih storitev in prostorov. Primer: Kulturni dom Nova Gorica.

- **Ukrep 2: Odpravljanje ovir v obstoječih objektih**

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina zagotavlja, da se odpravlja ovire v objektih, ki so namenjeni javnosti. Ukrep velja za stavbe, ki so v lasti občine, prednostno za tiste, ki imajo že izvedene presoje dostopnosti (Cilj 2, ukrep 1).

Aktivnosti: Odpravljanje ovir po načrtih oz. ukrepih izvedenih presoj dostopnosti. V AND MONG se navede objekte, pri katerih občina v naslednjih letih izvaja ukrepe. Primer: ZD Nova Gorica, Mladinski center Nova Gorica. V objektih, kjer ovir ni mogoče v celoti odstraniti, se predvidi video predstavitev nedostopnih vsebin.

- **Ukrep 3: Preverjanje dostopnosti pri selitvah prostorov v javni rabi na druge lokacije**

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina zagotavlja, da se dostopnost upošteva ob selitvi prostorov, ki so namenjeni javnosti ter ob opremljanju prostorov, ki so namenjeni javnosti. Ukrep velja za stavbe, ki jih najema/kupuje občina in naj bi bile namenjene javni rabi.

Aktivnosti: Dela v okviru rednih nalog po postopku iz poglavij 2.1.10 in 2.1.11 pri selitvah prostorov in vzpostavljanju novih prostorov namenjenih javnosti in pri opremljanju prostorov namenjenih javnosti; ocenitev primernosti stavb z vidika dostopnosti pred nakupom/najemom.

6.1.3 CILJ 3: ODPRAVLJANJE OVIR NA JAVNIH POVRŠINAH

- **Ukrep 1: Odpravljanje obstoječih ovir v okviru vzdrževalnih del**

Opis ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina v okviru vzdrževalnih del odpravlja obstoječe ovire v prostoru. Gre predvsem za odpravljanje ovir, kot so popravki in dopolnitve v zvezi z izvedenim TTVS, ter odstranjevanje ovir za gibalno ovirane (npr. višinske ovire, robniki).

Aktivnosti: V AND MONG se opredeli, katere od ukrepov se izvede v naslednjih štirih letih. Prednost imajo ukrepi, ki se izvajajo na poteh višje stopnje dostopnosti ter na poteh oz. območjih, ki v naslednjih petih letih niso predvidena za prenovo. Odstranjevanje ovir se izvaja tudi v okviru rednih nalog vzdrževalne službe in na podlagi neposrednih pobud občanov (odstranjevanje vej, popravila tlakov, odstranjevanje opreme na poteh itd.).

6.1.4 CILJ 4: ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNOSTI V OKVIRU ZAČASNIH UREDITEV TER IZDAJE SOGLASIJ IN DOVOLJENJ

- **Ukrep 1: Upoštevanje strateškega načrta dostopnosti MONG pri izdaji soglasij/mnenj začasne ureditve oz. posege na javnih površinah**

Opis ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina zagotavlja, da se dostopnost ob izvedbi prireditve in začasnih ureditev dostopnost prostora ne poslabšuje. Ukrep zajema tako ureditve, ki jih izvaja MONG kot tudi ureditve, ki jih izvajajo drugi, ki za posege na javnih površinah ter uporabo javnih površin potrebujejo soglasje.

Aktivnosti:

1. Dela v okviru rednih nalog po postopku v poglavjih 2.1.5 in 2.1.7 pri izvedbi vseh ureditev na javnih površinah, pri izdaji dovoljenj za posebno rabo javnih površin, izdaji soglasij /mnenj za posege na občinskih cestah in pri izdaji soglasij za zaporo občinske ceste.
2. Na Bevkovem trgu se kažejo težave zaradi opreme gostinskih vrtov, ki omogočajo dostopnost do posameznih delov trga. V območju naj se podrobneje opredeli poti, na katere ni dovoljeno postavljanje gostinske opreme in drugih elementov, ki preprečujejo dostopnost.

- **Ukrep 2: Obveščanje prebivalcev v primeru odprtja gradbišč**

Opis ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina zagotavlja, da so funkcionalno ovirani občani, ki uporabljajo dostopne poti, obveščeni o prekinitvah teh poti oziroma morebitnih spremenjenih režimih na njih.

Aktivnosti: Redno delo po postopku v poglavju 2.1.9.

6.1.5 CILJ 5: ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNOSTI V OKVIRU REDARSKIH IN INŠPEKCIJSKIH SLUŽB

- **Ukrep 1: Opozarjanje na ovire in sankcioniranje kršitev glede dostopnosti zunanjih javnih površin**

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina zagotavlja, da se ohranja dostopnost in pretočnost peševih poti. Prednostno se izvaja poostren nadzor v območjih višje stopnje dostopnosti.

Aktivnosti: Dela v okviru rednih nalog po postopku iz poglavja 2.3.

6.2 DOSTOPNOST INFORMACIJ

6.2.1 CILJ 1: ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNOSTI INFORMACIJ V VSEH OBČINSKIH PROJEKTIH

- **Ukrep 1: Upoštevanje pravil dostopnosti informacij v vseh občinskih projektih**

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina skrbi, da vsi projekti, ki jih izvaja oz. sofinancira MONG upoštevajo osnovna pravila glede dostopnosti informacij, vključno z digitalno dostopnostjo.

Aktivnosti: Dela v okviru rednih nalog po postopku v poglavju 4.1.

6.2.2 CILJ 2: ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNOSTI INFORMACIJSKIH TOČK IN OBČINSKEGA USMERJEVALNEGA SISTEMA

- **Ukrep 1: Izvedba aktivnosti za izboljšanje dostopnosti informacijskih točk, usmerjevalnih sistemov, turističnih informacij in drugih informacij za javnost.**

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa se izboljšuje orientacija uporabnikov v ustanovah, mestu in celotni občini. Informacije, ki omogočajo orientacijo v stavbah, turistične informacije in informacije za splošno javnost postanejo dostopne vsem, ustrezno so označene tudi posebne poti, ki omogočajo dostop gibalno oviranim.

Aktivnosti: V AND MONG se določi aktivnosti, ki se bodo izvajale v naslednjih štirih letih: npr. oblikovanje enotnega občinskega usmerjevalnega sistema, vzpostavitev dostopne informacijske točke pri glavni avtobusni postaji, priprava osnovnih turističnih informacij v lahko berljivi obliki, izvedba dostopnih usmerjevalnih sistemov v posameznih ustanovah, zagotovitev dostopnosti točk, ki so pomembne za nudenje pomoči občanom.

6.2.3 CILJ 3: IZBOLJŠANJE DIGITALNE DOSTOPNOSTI

- **Ukrep 1: Izvedba raznih aktivnosti za izboljšanje digitalne dostopnosti**

Opredelitev ukrepa: MONG izboljšuje dostopnost digitalnih informacij in storitev s pregledi dostopnosti digitalnih informacij javnih ustanov v MONG. Ukrep se prednostno izvaja na občinskih projektih ter javnih zavodih in družbah, katerih ustanoviteljica je MONG.

Aktivnosti: V AND MONG se določi aktivnosti, ki se bodo izvajale v naslednjih štirih letih: npr. pregledi dostopnosti spletnih strani in mobilnih aplikacij, celovite prenove določenih spletnih strani in mobilnih aplikacij itd.

6.2.4 CILJ 4: SPODBUJANJE DRUGIH AKTIVNOSTI ZA IZBOLJŠANJE DOSTOPNOSTI INFORMACIJ

- **Ukrep 1: Spodbujanje aktivnosti za izboljšanje dostopnosti informacij**

Opredelitev ukrepa: Spodbujanje aktivnosti za izboljšanje dostopnosti informacij, ki jih izvajajo javni zavodi in druge organizacije na območju MONG. Te lahko pomembno prispevajo k temu, da informacije, ki omogočajo orientacijo v stavbah, turistične informacije ter druge informacije za splošno javnost postanejo dostopne vsem.

Aktivnosti: V AND MONG se določi aktivnosti, ki se bodo izvajale v naslednjih štirih letih, npr: pobude za izboljšanje dostopnosti turističnih informacij v občini, aktivnosti za izboljšanje dostopnosti usmerjevalnih in označevalnih sistemov v javnih zavodih in družbah, katerih ustanoviteljica je MONG, nabavo opreme za izboljšanje dostopnosti informacij v javnih ustanovah in objektih v javni rabi (npr. vgradnja ali nabava slušnih zank, nadgradnja dvigal z zvočno opremo ali slušnimi zankami, vgradnja zvoncev za priklic pomoči osebja itd.).

6.3 DOSTOPNOST STORITEV

6.3.1 CILJ 1: DOSTOPNOST JAVNEGA PREVOZA IN POSEBNIH OBLIK PREVOZA

- **Ukrep 1: Izboljšanje dostopnosti javnega potniškega prometa in posebnih oblik prevoza**

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa MONG skrbi za to, da so ukrepi za izboljšanje javnega prevoza, ki so predvideni že v Celostni prometni strategiji izvedeni tako, da vključujejo vse uporabnike in da se pri načrtovanju javnega prevoza zagotovi tudi načine, s katerimi bodo do informacij, ki so pomembne za samostojno uporabo potniškega prometa, lahko prišli tudi slepi in slabovidni, gluhi in naglušni, ljudje s težavami pri razumevanju informacij in s pomanjkljivim znanjem pri uporabi tehnologij (poglavje 5.1).

Aktivnosti:

V AND se določi aktivnosti, ki se jih bo izvedlo v naslednjih štirih letih. Med pomembnejšimi so:

- izdelava projekta ureditve širšega območja Avtobusne postaje Nova Gorica vključno z izdelavo podrobnega načrta dostopnosti (poglavje 5.1.1),
- pobuda izvajalcem avtobusnih prevozov za izvedbo celovitega dostopnega sistema informiranja potnikov ter usposabljanje osebja za komunikacijo in pomoč osebam z oviranostmi,
- načrtovanje mreže avtobusnih linij na način, da je mogoča povezava med različnimi oblikami prevoza tudi za osebe z oviranostmi (mestni potniški promet naj povezuje železniška in avtobusna postajališča in postaje, vmesne poti, ki jih mora potnik opraviti peš, morajo biti dostopne brez ovir in ustrezno označene),
- ustrezna ureditev postajališč (Priloga 1 poglavje 1.2),
- zagotavljanje dostopnosti mestnega avtobusnega prevoza za vse skupine potnikov z oviranostmi,
- nadaljevanje in nadgradnja storitve GO ŠOFER (manjka možnost naročanja v pisni obliki (po spletu)),
- zagotovitev posebnih oblik prevoza za oddaljene točke, ki niso povezane z mestnim potniškim prometom (npr. Rafutski park in Kostanjevica),
- izboljšanje dostopnosti storitev posebnih oblik prevoza z ustrezno info točko, ki združuje vse oblike prevoza na enem mestu, na spletni strani občine, z možnostjo naročanja storitev telefonsko ali v pisni obliki (po spletu) z informacijami v lahko berljivi obliki.

6.3.2 CILJ 2: OZAVEŠČANJE O DOSTOPNOSTI IN INVALIDSKI PROBLEMATIKI

- **Ukrep 1: Izvedba izobraževalnih in ozaveščevalnih aktivnosti**

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina dviguje zavest o pomembnosti zagotavljanja enakovrednega dostopa za vse in o invalidski problematiki.

Aktivnosti: V AND MONG se določi predvidene dejavnosti, ki se bodo izvajale v prihodnjih letih na temo ozaveščanja o dostopnosti v MONG (poglavje 5.2). Pomembno je vključiti tudi vzgojno-varstvene in invalidske organizacije, saj v okviru svojih programov redno izvajajo te aktivnosti (npr. splošne ozaveščevalne akcije o ovirah v prostoru, usposabljanje za delo s slepimi in slabovidnimi, izvajanje tečajev znakovnega jezika, izobraževanje za predstavnike javnih ustanov na temo Dostopnost spletišč in mobilnih aplikacij, izobraževanje na temo Strateški načrt dostopnosti - dostopnost prostora in talni taktilni vodilni sistem).

6.3.3 CILJ 3: SKRB ZA ZDRAVJE IN REHABILITACIJO

- **Ukrep 1: Podpora programom v zvezi z zdravstvenim varstvom in rehabilitacijo invalidov**

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa MONG vpliva na izboljšanje zdravstvenega varstva, rehabilitacije invalidov in preventive.

Aktivnosti: V AND MONG se določi predvidene dejavnosti, ki se bodo izvajale v prihodnjih letih na temo ozaveščanja o dostopnosti v MONG (poglavje 5.2).

6.3.4 CILJ 4: RAZVOJ STROKOVNO-PODPORNIH SLUŽB IN PRIPOMOČKOV

- **Ukrep 1: Razvoj strokovno podpornih služb in pripomočkov**

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina skrbi za razvoj strokovno-podpornih služb in dostopnost pripomočkov ter s tem posredno pomaga osebam z oviranostmi in njihovim svojcem pri vsakodnevnih izzivih.

Aktivnosti: V AND MONG se določi predvidene dejavnosti, ki se bodo izvajale v prihodnjih letih na to temo v MONG (poglavje 5.4).

6.3.5 CILJ 5: VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

- **Ukrep 1: Podpora vzgojno-izobraževalnim programom za invalide in ozaveščanje o invalidnosti**

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina skrbi za ozaveščanje otrok in mladine o invalidski problematiki in podpira vzgojno izobraževalne programe za invalide ter s tem spodbuja enake možnosti.

Aktivnosti: V AND MONG se določi predvidene dejavnosti, ki se bodo izvajale v prihodnjih letih na temo dostopnosti vzgoje in izobraževanja v MONG (poglavje 5.5).

6.3.6 CILJ 6: DELO IN SOCIALNA VARNOST

- **Ukrep 1: Podpora pri vključevanju invalidov na trg dela in skrb za njihovo socialno varnost**

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina informira delodajalce o področju zaposlovanja invalidov, si prizadeva za doseganje kvote zaposlenih invalidov v občinski upravi in javnih

zavodih, katerih ustanoviteljica je ter oblikuje lokalne programe aktivne politike zaposlovanja primernih za invalide.

Aktivnosti: V AND MONG se določi predvidene dejavnosti, ki se bodo izvajale v prihodnjih letih na temo dela in socialne varnosti invalidov v MONG (poglavje 5.6).

6.3.7 CILJ 7: DRUŽINSKO ŽIVLJENJE IN SPOŠTOVANJE OSEBNE INTEGRITETE

- **Ukrep 1: Podpora programom, ki spodbujajo samostojnost invalidov in preprečujejo socialno izključenost**

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina spodbuja prostovoljstvo, javna dela ter podpira programe, ki lajšajo življenje invalidov in ohranjajo njihovo samostojnost ter aktivno vključevanje v družbo.

Aktivnosti: V AND MONG se določi predvidene dejavnosti, ki se bodo izvajale v prihodnjih letih na to temo v MONG (poglavje 5.7).

6.3.8 CILJ 8: KULTURA, ŠPORT, REKREACIJA, RELIGIJA

- **Ukrep 1: Podpora programom za izboljšanje dostopnosti kulturnih ter športno-rekreacijskih dejavnosti ter dostopa do duhovne oskrbe**

Opredelitev ukrepa: Z izvedbo ukrepa občina podpira programe, ki izboljšujejo dostop invalidov do kulture, športa in duhovne oskrbe.

Aktivnosti: V AND MONG se določi predvidene dejavnosti, ki se bodo izvajale v prihodnjih letih na to temo v MONG (poglavje 5.8).